

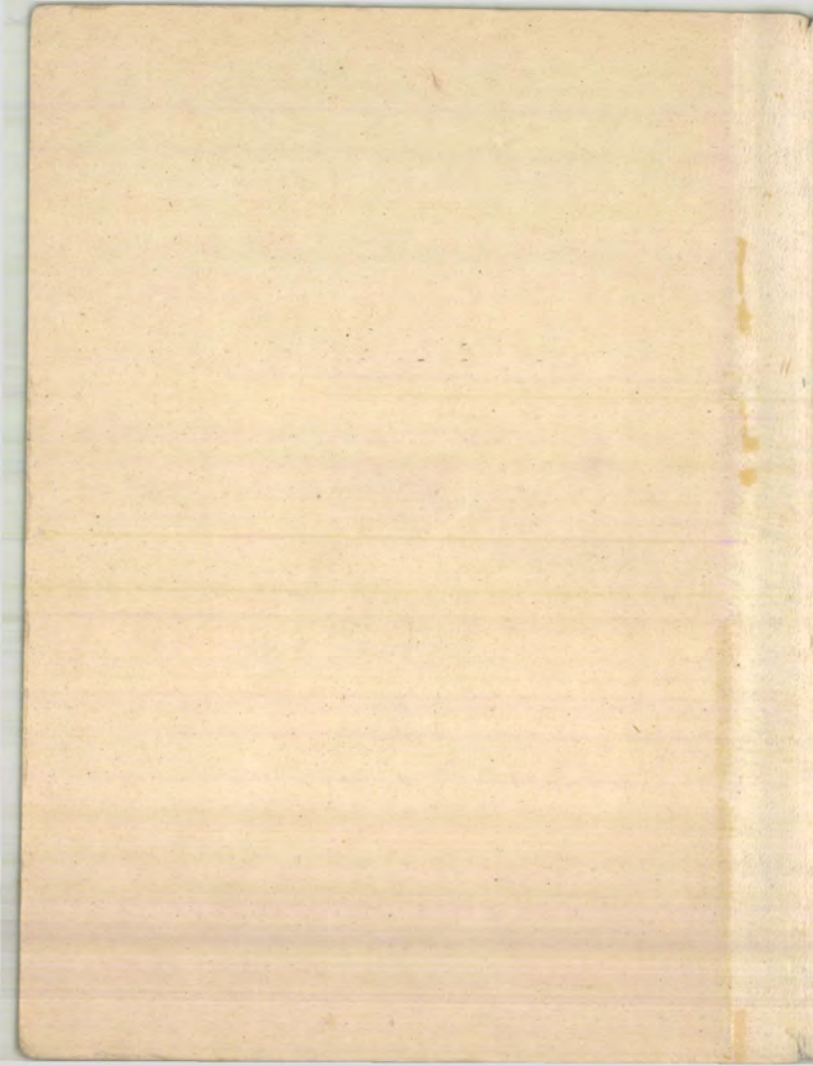
VERSENY-ÉS JÁTÉKSZABÁLYOK

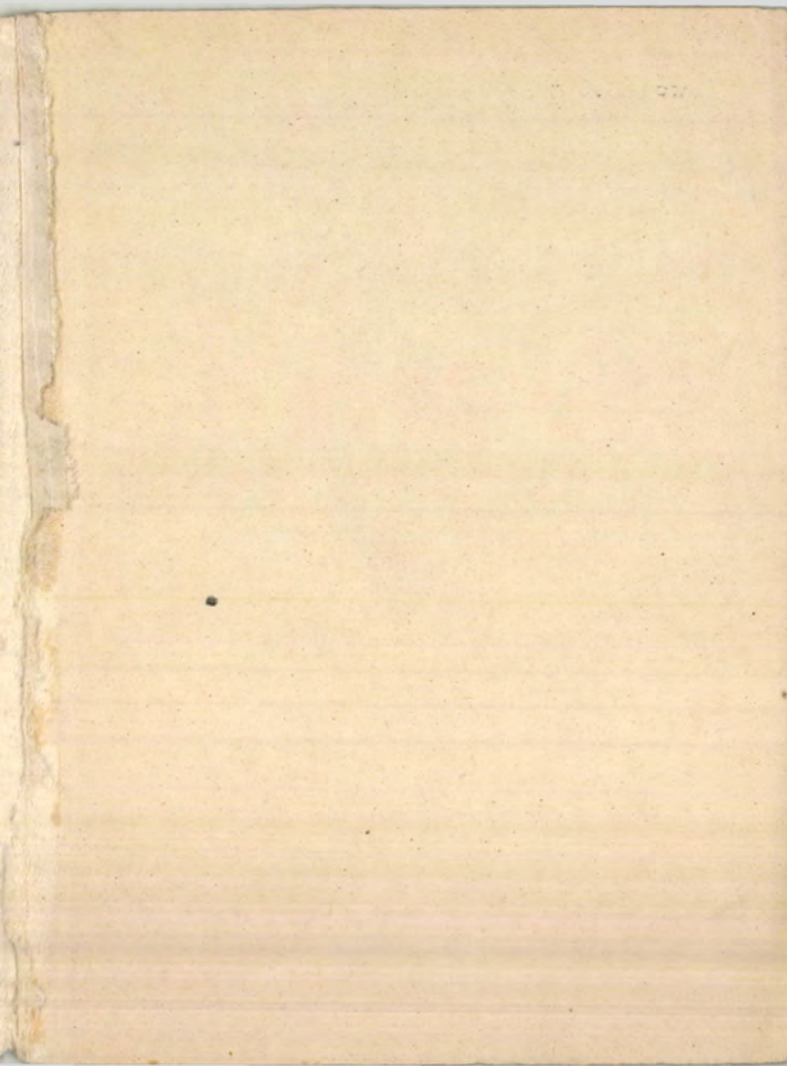
TERMÉSZETJÁRÁS

SPORT LAP- ÉS KÖNYVKIADÓ

Ára : 2.50 Ft

A
TERMÉSZETJÁRÁS
VERSENYSZABÁLYAI

SPORT LAP- ÉS KÖNYVKIADÓ

1953

Kiadva
az OTSB 888-21/1953. III. 31.
sz. jóváhagyásával

Felelős kiadó: Dencs Ferenc, a Sport Lap- és Könyvkiadó
igazgatója

Felelős szerkesztő: Örvös János

Műszaki felelős: Balogh Barna

Megjelent 1100 példányban, 2 1/4 (A/5 iv terjedelemben

Ez a könyv az MNOSZ 5601-50 Á

és 5602-50 Á szabványok szerint készült

1-534111 Athenaeum (F. v. Soproni Béla)

1. SZABÁLY

A TERMÉSZETJÁRÓ VERSENYEK FOGALMA

Természetjáró verseny minden olyan verseny, amelyben a természetjárással, annak gyalogos, sí-, evezős, kerékpáros stb. ágával kapcsolatos feladatok (kijelölt tereppontok előre megjelölt útvonalon vagy anélkül való elérése, terepnehézségek leküzdése, vagy más gyakorlati és elméleti követelmények) helyes megoldása a cél.

A VERSENYEK FELOSZTÁSA

2. SZABÁLY

A VERSENYEK NEME

Természetjáró versenyeket nők és férfiak, illetve vegyes csapatok részére lehet rendezni.

3. SZABÁLY

A VERSENYEK JELLEGE

A természetjáró versenyek, a versenyzők számát figyelembevéve, lehetnek egyéni, egyéni-csapat és csapatversenyek.

4. SZABÁLY

A VERSENYEK RENDSZERE

A természetjáró versenyek lebonyolíthatók területi és egyesületi rendszerben. Mindkét rendszer a

sportköri versenyből indul ki. A további versenyek területi rendszerben:

a) járási, városi, város-kerületi versenyek, amelyeken a sportkörök csapatai (versenyzői) vesznek részt;

b) megyei, budapesti versenyek, amelyeken a járási, városi, város-kerületi versenyek meghatározott számú helyezettje vesz részt;

c) országos versenyek, amelyeken a megyei és a budapesti helyezettek vesznek részt a kiírás szerinti létszámban.

A versenyek felépítése egyesületi rendszerben:

a) sportegyesületek területi versenyei, amelyeken az egyes sportegyesületek meghatározott területen lévő sportköreinek versenyzői vesznek részt;

b) sportegyesületi versenyek a sportegyesületek területi versenyének helyezettjei részére;

c) a SZOT versenye, amelyen a szakszervezeti sportegyesületek helyezettjei vesznek részt;

d) országos hivatali verseny, amelyen a SZOT versenyzői, továbbá az intézményi sportegyesületek versenyzői indulnak.

5. SZABÁLY

A VERSENYEK FAJTAI

A versenyek lehetnek:

a) bajnoki versenyek, amelyek valamely terület, szervezet vagy szakma bajnoki címéért folynak. A természetjárók részére évenként meg kell rendezni az országos versenynaptár szerint mind az egyéni, mind a csapatbajnoki versenyeket. A bajnoki versenyeket az országos versenynaptár elő-

írása alapján évenként felváltva területi, illetve egyesületi rendszer szerint kell lebonyolítani oly módon, hogy amely évben a csapatbajnokság területi rendszer szerint folyik, ugyanakkor az egyéni bajnokságokat egyesületi rendszer alapján kell megrendezni.

A területi rendszerű bajnokságokat — a sportkörök versenyeit kivéve — az illetékes TSB-k írják ki és rendezik meg.

Az egyesületi rendszerű bajnokságokat a sportkörök versenyei kivételével a SZOT, illetve az egyes sportegyesületek írják ki és rendezik meg.

Az országos bajnokságokat, valamint az országos hivatali bajnokságot az OTSB rendezi.

b) Vándordíjas versenyek, amelyeket ezen versenyszabályok alapján, de a vándordíj alapító levelében esetleg meghatározott különleges feltételek (például DISZ-tagság) szerint rendeznek.

c) Kiírásos versenyek, amelyeken a részvétel jogát a versenyt rendező szerv a kiírás feltételeihez köti.

d) Házi versenyek, amelyeken csak a rendező sportkör tagjai vehetnek részt.

e) Gyakorló versenyek, amelyeken a rendező sportkör versenyzőin kívül meghívottak is részt vesznek (meghívásos házi verseny).

f) Meghívásos versenyek, amelyen csak azok vehetnek részt, akiket a rendező szerv meghívott.

Minden versenyfajtában lehet a követelmények szempontjából alap-, közép- és felsőfokú versenyeket rendezni. Az egyes fokozatok követelményeit az 1. sz. táblázat tartalmazza.

6. SZABÁLY

VERSENYÁGAK ÉS VERSENYSZÁMOK

Természetjáró versenyt, a természetjárás különböző ágainak megfelelően, a következő versenyágakban lehet rendezni:

- a) gyalogos természetjáró verseny,
- b) vízi természetjáró verseny,
- c) téli természetjáró verseny (sível),
- d) barlangi természetjáró verseny,
- e) sziklamászó természetjáró verseny,
- f) kerékpáros természetjáró verseny.

Az egyes versenyágakban a versenyszámok a következők lehetnek:

- a) éjszakai verseny,
- b) nappali verseny,
- c) éjszakai-nappali verseny,
- d) portyaterves verseny.

Mind egyik versenyágban és versenyszámban lehet váltó-, vagy többjárórós versenyt (többrészes versenyt) rendezni. Ezeknél az egymást váltó, vagy egyidőben versenyző járőrök összegezett ponteredménye képezi az eredmény kiszámításának alapját.

A VERSENYEK RÉSZVEVŐI

7. SZABÁLY

KORCSOPORTOK

A sportolók korcsoport-beosztását az Országos Testnevelési és Sportbizottság 97.676/1951. számú utasítása szabályozza. Valamennyi sportágra vonatkozóan az alábbi korcsoportok érvényesek:

betöltött 12. életévtől betöltött 14. életévig úttörő,

betöltött 14. életévtől betöltött 16. életévig serdülő,

betöltött 16. életévtől betöltött 19. életévig ifjúsági,

betöltött 19. életévtől felnőtt korcsoportba tartoznak a sportolók.

A korcsoport-beosztásnál a fenti korhatárok érvényesek az úttörő és serdülő leányokra és fiúkra, az ifjúsági és felnőtt nőkre és férfiakra egyaránt.

8. SZABÁLY

A VERSENYZŐK MINŐSÍTÉSE

Az egységes magyar sportminősítés célja az, hogy:

a) a sportolókat a szocialista munkára és szeretett hazánk megvédésére készítse elő,

b) az MHK testnevelési rendszer alapján művelje a sportolók testi, szellemi képességeit,

c) a magyar sportolókat sporttudásuk emelésére ösztönözze: fokozottabb mértékben elősegítse a tömegek bevonását a sportolásba,

d) a sportoktatás minőségét megjavítsa és új, fiatal sportolókat hozzon felszínre,

e) egységes elveket állapítson meg arra, miként érhetnek el a magyar sportolók sportbeli osztályokat, hogyan szerezhetnek minősítést,

f) valamennyi sportoló nyilvántartását megszervezze.

Sportbeli címek és osztályok

A sportolókat a következőképpen minősítjük:

a) a Magyar Népköztársaság Kiváló Sportolója,

b) a Magyar Népköztársaság Erdemes Sportolója,

c) a Magyar Népköztársaság I. osztályú sportolója,

d) a Magyar Népköztársaság II. osztályú sportolója,

e) a Magyar Népköztársaság III. osztályú sportolója,

f) a Magyar Népköztársaság jelvényes természetjárója.

A Magyar Népköztársaság Kiváló Sportolója cím örökös. Olyan magyar állampolgárnak adományozható, aki:

kivételesen nagy sportteljesítményt nyújt valamely sportágban, vagy eredményesen szerepel olimpiai, világ-, vagy Európa-bajnokságon, vagy tudományos, illetve gyakorlati munkájával jelentős mértékben elősegíti a testnevelés és sport fejlesztését.

A Magyar Népköztársaság Erdemes Sportolója cím örökös. Az a sportoló érheti el, illetőleg annak adományozható, aki:

a) az egyes sportágakban a Magyar Népköztársaság Erdemes Sportolója minősítés megszerzéséhez az előírt eredményeket elérte, vagy nemzetközi versenyeken sikeresen szerepelt és

b) eredményesen próbázott az MHK testnevelési rendszer II. fokozatából,

c) társadalmi munkát végez sportkörben, sportegyesületben, testnevelési és sportbizottságokban, tapasztalatait ismerteti, ezeket az ifjúságnak átadja.

Az I., II., III., valamint ifjúsági osztályba az a sportoló kerülhet, aki:

a) a kérdéses osztály számára megállapított eredményt elérte és

b) eredményes MHK-próbát tett.

Az I. osztályú minősítéshez az MHK testnevelési rendszer II. fokozatából, a II. és III. osztályú minősítéshez az MHK testnevelési rendszer I. fokozatából, az ifjúsági osztályú minősítéshez az LMHK-ból, illetve az MHK I. fokozatából kell eredményesen próbázni.

A Magyar Népköztársaság Erdemes Sportolójának, valamint I. osztályú sportolójának minősítési kérésével egyidőben kell igazolni az MHK testnevelési rendszer II. fokozatának teljesítését. A II., III. és ifjúsági osztályok sportolóinak az MHK testnevelési rendszer próbáit annak az évnek december 31-ig kell teljesíteniök, amelyben a sportoló minősítését kérte.

A 15—16 éves sportolók, az ifjúságinál magasabb bármilyen osztályú minősítés megszerzése esetén is, csak LMHK-próbát kötelesek tenni.

Az a sportoló, aki 15—16 éves korában ifjúságinál magasabb osztályú sportminősítést szerzett, 16. életévének betöltése után egy éven belül köteles a sportminősítésének megfelelő MHK I., illetve MHK II. próbákat teljesíteni.

A 17—19 éves sportolók a sportminősítésüknek megfelelő MHK I., illetve MHK II. próbát kötelesek teljesíteni.

A sportminősítés adományozására orvosi vélemény alapján az illetékes TSB a 45 évesnél idősebb sportolónak felmentést ad az MHK-próbák teljesítése alól.

A MINŐSÍTÉSI KÖVETELMÉNYEK TERMÉSZETJÁRÁSBAN A KÖVETKEZŐK

Minősítési osztály	A teljesítendő portyanapok száma				Egy napra eső km									
	összesen	télien	a többi idő- szakban	télien	Rész- vevőként		Vezető- ként		gyalogportyán	evezősportyán	kerékpáros- portyán*	síportyán	szikla-, barlang- mászó-portyán	Két- vagy több- napos portyán való kötelező részvétel száma
					a többi idő- szakban	télien	a többi idő- szakban	télien						
»Érdemes Sportoló«	60	12	48	6	24	6	24	20	35	60	20	**	5	
»I. osztályú sportoló«	48	10	38	5	19	5	19	20	35	60	20	**	3	
»II. osztályú sportoló«	36	6	30	3	15	3	15	20	35	60	20	14	1	
»III. osztályú sportoló«	24	4	20	4	20	—	—	20	35	60	20	14	—	
»Jelvényes természetjáró«	12	2	10	2	10	—	—	20	35	60	20	14	—	

* Terepakadályos (erősen átszelt terep, homok, erdei ősvény) kerékpáros-portyán egy portyánapon 40 km-t kell teljesíteni.
 ** A kiegészítő követelmények közt van meghatározva.

Kiegészítő követelmények

1. Minősítés alapját az a portya képezi, amelyet megtartása előtt legalább egy hónappal a portyatervbe felvettek és lebonyolítása előtt legalább kéthéttel az illetékes TSB-nek versenykiírás formájában bejelentettek és közzétettek (például sokszorosított portyatervben, faliújságon, hangos híradóban stb.).

A minősítés alapjául szolgáló portya teljesítését a »természetjáró igazolvány«-ban a portyavezetőnek (vezetés vagy munkaportya esetén a szakosztályvezetőnek) igazolni kell és egyidejűleg a portyáról részletes, okmányyszerű jelentést kell készítenie, amelyet ellenőrzés céljából a szakosztályvezetőnek be kell mutatni, majd a szakosztály iratárában (legalább 2 évig) meg kell őrizni.

2. A »Magyar Népköztársaság Erdemes Sportolója« fokozatban a portyákat a természetjárás legalább négy fajtájában (gyalogos-, evezős-, kérekpáros- vagy síportya, továbbá szikla- vagy barlangmászás) kell teljesíteni. Egy fajtából legalább három portyát (sziklamászás esetén három »igen nehéz« mászást — kötélbiztosítás nélkül—) kell teljesíteni.

3. A »Magyar Népköztársaság I. osztályú sportolója« fokozatban a portyákat a természetjárás legalább három fajtájában kell teljesíteni. Egy fajtából legalább három portyát (sziklamászás esetén három »nehéz« mászást — kötélbiztosítással — és két »kissé nehéz« mászást kötélbiztosítás nélkül —) kell teljesíteni.

4. A sziklamászást meghatározott fokozatok szerint kell teljesíteni. Barlangmászásnak minősíthető a

- a) »Pálvölgyi-barlang Rádium-terem«,
- b) »Mátyás-hegyi barlang«,
- c) »Ferenchegy-i-barlang«,
- d) »Remetei Hétlyuk-barlang«,
- e) »Solymári Ördöglyuk (mind az öt terem),
- f) »Aggteleki-cseppkőbarlang Retek-ág«,
- g) »Aggteleki cseppkőbarlang Labirintus« bejárása.

5. Minden fokozat eléréséhez le kell tenni az OTSB által meghatározott elméleti vizsgát is.

A természetjáró versenyzők közül

1. »I. osztályú sportoló« fokozatot érnek el a Magyar Népköztársaság természetjáró egyéni bajnokság (országos szinten) I., II. és III. helyezettjei;

2. »II. osztályú sportoló« fokozatot érnek el a Magyar Népköztársaság egyéni bajnokságának budapesti és megyei szintjeinek I., II. és III. helyezettjei, ha a következő alacsonyabb minősítési fokozathoz szükséges portyaszámot teljesítették és a fokozatukhoz szükséges elméleti vizsgát letették.

Osztálymegtartás: évenként teljesíti saját osztályának követelményeit.

9. SZABÁLY

A VERSENYZŐK JOGAI ÉS KÖTELESSÉGEI

1. Minden versenyzőnek ismernie kell a természetjárók feladatait a népi hagyományok gyűjtése,

a politikai nevelőmunka és a társadalmi tulajdon védelme terén.

2. A versenyeken csak a kiírás feltételeinek megfelelő érvényes igazolvánnyal rendelkező minősített vagy rajtengedélyes természetjárók indulhatnak. A rendező szerv versenyzői csak versenyen kívül, a mezőny végén indulhatnak. Ez alól kivételt képeznek a gyakorló versenyek. Minden versenyző ismerje az adott verseny kiírását és a természetjárás versenyszabályait.

3. A versenyzők csak saját sportkörük színeiben indulhatnak. Egy versenyző egyszerre több sportkör tagja nem lehet. Verseny előtt kötelesek személyazonosságukat minősítési igazolvánnyal és sportköri tagsági könyvvel igazolni.

4. A versenyzőknek a verseny előre kiírt találkozási időpontjában a meghatározott helyen és (csapatversenynél) a meghatározott létszámmal pontosan meg kell jelenniök.

5. A versenyzők ruházata lehetőleg egységes és a verseny követelményeinek megfelelő sportöltözék legyen. Egyesületük jelvényét feltűnő helyen kell viselniök.

6. A versenyzőknek a terepen a legnagyobb csendben kell végighaladniok és szem előtt kell tartaniok a természetvédelmi szabályokat.

7. A versenyzőknek sem csapaton belül, sem más csapatok részére jeleket (kiabálás, fütty, síp, fény) nem szabad adniok. Éjjeli versenyeknél a lámpa használatát úgy kell korlátozni, hogy az a verseny többi részvevőit ne befolyásolja.

8. Az állomások területén fokozott mértékben kell a csendre és éjszaka a világításra ügyelni. Az

állomásvezetőbíró utasításainak feltétlenül eleget kell tenni.

9. Külső segítséget (felvilágosítást idegenektől, meg nem engedett térképeket, kalauzokat) nem szabad felhasználni. Külső segítséget igénybevevő versenyzőket ki kell zárni a további versenyből. A versenyzőcsapattal a verseny útvonalán tartalék (vendég) nem mehet együtt. Indokolt esetben erre a versenybíróóság engedélyt adhat.

10. A versenyzőknek, sportjuk üzése közben függetlenül attól, hogy versenyen vesznek-e részt, állandóan sportszerű magatartást kell tanúsítaniok.

Sportszerűtlenség fogalma alá tartozik minden olyan magatartás, beszéd vagy tett, amely a szabályokkal ellentétes, a verseny zavartalan lebonyolítását akadályozza, továbbá ha a versenyző a versenyről titkos adatokat akar megtudni.

A sportszerűtlen versenyzőket a versenybírák meginthetik, (az intés tényét fel kell jegyezni a menetkartonra) súlyosabb esetekben a sportszerűtlen versenyzőt (csapatot) a versenyből ki kell zárni.

11. A versenyzőknek jogukban áll a verseny folyamán felvilágosításért, vagy kéréseikkel a versenybíróóság elnökségéhez fordulni. A versenyzők a versenybíróósággal vitába nem bocsátkozhatnak.

12. Amennyiben a versenykiírás előírja, a versenyen indulók vezetővel kötelesek a versenyen megjelenni, aki összekötő a versenybíróóság és a részvevő versenyzők között.

10. SZABÁLY

A VERSENYBÍRÓSÁG

A versenyek lebonyolítására versenybíró-ságot kell alakítani. A versenybíró-ság elnökségé-nek tagjait a versenyrendező szervezet állítja össze és összetételét az illetékes TSB-hez nyújtja be jóváhagyás végett. A versenybíró-ság elnökségének tagjai: a versenybíró-ság elnöke, annak helyettesei és a versenybíró-ság titkára. A versenybíró-ságot már a versenyek kiírásakor ki kell jelölni, hogy ala-posan fel tudjon készülni a verseny megrendezé-sére.

A versenybíró-ság további tagjai: tájékoztató-bíró, indítóbíró, célbíró, időmérőbírák, pályabírák, szakaszbírák és különböző feladatokkal megbízott pontozóbírák.

A versenybíró-ság elnökségében csak olyan személyek működhetnek, akik érvényes versenybírói vizsgát tettek, erről bizonyítvánnyal rendelkeznek, a verseny fokozatának megfelelő minősítésük és érvényes működési engedélyük van. Az illetékes TSB engedélyével a sportolók — egyelőre — ver-senybírói képzettség nélkül is részt vehetnek a ver-senybíró-ság elnökségében.

A versenybíró-ság minden tagjának érvényes sportkörü tagsági igazolvánnyal kell rendelkeznie.

11. SZABÁLY

A VERSENYBÍRÓSÁG ELNÖKE

A versenybíró-ság elnöke a verseny vezetője, irányítja a versenybíró-ság munkáját.

A versenybíró-ság elnökének kötelességei:

a) felelős a verseny helyének szabályos kije-löléséért,

b) a verseny megkezdése előtt felülvizsgálja a verseny lebonyolításához szükséges felszerelést és berendezési tárgyakat (éjszakai pihenőhely létesítése esetén a hálólhelyeket), ezek használhatóságát és szabályszerűségét, továbbá szükség esetén ellenőrzi a versenyzők és a versenybírák előírt felszerelését,

c) gondoskodik a verseny során érintendő tereppontok megfelelő megjelöléséről és az oda beosztott bírák felvezetéséről,

d) verseny előtt elosztja a szakasz- és pályabírákat a verseny útvonalának különböző pontjaira,

e) figyelemmel kíséri a verseny szabályos és megszakítás nélküli menetét, megoldja a verseny folyamán felmerülő vitás kérdéseket,

f) ellenőrizteti, hogy az indulók megfelelnek-e a kiírás feltételeinek,

g) felülvizsgálja az elért eredmények szabályszerűségét,

h) a verseny végén gondoskodik a terepen elhelyezett állomások felszerelésének összeszedéséről, valamint az időmérőbíró, pályabíró bevonásáról,

i) vezeti a versenybírószám üléseit, amelyeket a versenyek megkezdése előtt, valamint befejezése után (esetleg a verseny egyik részletének befejezésekor) hív össze rendezés-technikai kérdésekben,

j) a versenyek befejezésétől számított 8 napon belül benyújtja a versenyt rendező szervezetnek és az ellenőrzőbírónak a sajátkezűleg igazolt versenyjegyzőkönyveket, az eredmények szabályszerűségét igazoló jegyzőkönyveket, a versenyek lebonyolításáról felvett írásbeli beszámolót és értékelést.

k) a versenybíróóság többi tagjától eltérő jelzést (karszalag vagy jelvény) visel.

A versenybíróóság elnökének jogai:

a) betilthatja a versenyt, ha a verseny kezdetekor a hely, a berendezés vagy a felszerelés alkalmatlannak bizonyul,

b) változtatásokat eszközölhet a verseny kiírásában, ha a verseny lebonyolítási feltételei ezt szükségessé teszik. A változtatásokat — az ellenőrzőbíró jóváhagyásával — a verseny megrendezése előtt írásban köteles a versenyzőkkel közölni,

c) kizárhatja a versenyből azokat a versenyzőket, akik életkorukat, felszerelésüket stb. illetően nem felelnek meg a versenyszabályoknak, vagy az adott versenyre vonatkozó kiírásnak.

d) kizárhatja a versenyből azokat a versenyzőket, akik sportszerűtlen magatartást tanúsítanak,

e) a verseny folyamán átcsoportosíthatja a versenybírákat,

f) kizárhatja a bíraskodásból azokat a versenybírákat, akik durva hibát követnek el, vagy akik nem tudják a rájuk bízott feladatot teljesíteni.

12. SZABÁLY

A VERSENYBÍRÓSÁG ELNÖKÉNEK HELYETTESE

A versenybíróóság elnökének helyettese (helyettesei) a versenybíróóság elnökének utasítása alapján dolgozik és távollétében őt helyettesíti. Felelős a verseny kellő időben történő, szabályszerű előkészítéséért, a szükséges sportfelszerelési tárgyak használhatóságáért és szabályszerűségéért, valamint ezeknek a verseny színhelyére való eljuttatásáért.

13. SZABALY

A VERSENYBÍROSÁG TITKARA

A versenybíróóság titkára felelős a verseny útvonalának előkészítéséért, a biztonsági rendszabályok megtételéért, a versenyzők és a nézők fogadásáért és a megfelelő dekorációért. A versenybíróóság elnöke és a versenyrendező szervezet utasításai alapján biztosítja a szükséges intézkedések végrehajtását. Vezeti a versenybíróóság adminisztrációját, az egyes bírák feladatát és teendőit írásban kiadja.

14. SZABALY

AZ INDÍTÓBÍRÓ

Az indítóbíró felelős azért, hogy az indításnál a versenyzők az előírt időközönként induljanak. Ellenőrzi, hogy (csapatverseny esetén) a csapatok létszáma teljes-e? Ellenőrzi, hogy a versenyben résztvevők a versenykiírás feltételeinek megfelelnek-e? Szükség esetén ellenőrzi az előírt súlymennyiséget, amelyet a versenyzőknek magukkal kell vinniük, kiadja a verseny (-szakasz) célpontját tartalmazó lezárt borítékot. Ha az indításnál elméleti, vagy egyéb feladatok vannak, azokat a követelményeknek megfelelően elvégezteti. Az indítókartonon bejegyzi az indulási időpontot és a versenyzővel (csapatvezetővel) aláírattja, ugyanezt feljegyzi a versenyző kartonjára is és ezt aláírásával hitelesíti.

15. SZABALY

AZ IDŐMÉRŐBÍRÓ

Az időmérőbíró az egyes állomásokon bejegyzi az állomás, valamint a versenyző kartonjára az

érkezési és indítási időpontot; saját kartonján ezt a versenyzőkkel aláírattja. Aláírja és feljegyzi a versenyzők által bemutatott, az ellenőrzőpontok érintését igazoló kartonokat. Betartatja az előírt indulási időközöket.

16. SZABALY

A PONTOZÓBÍRÓ

A pontozóbíró, az időmérőbíró vagy célbíró mellett dolgozik, ha a szervezés úgy kívánja, kiszámítja, az előző útvonalrészben elért eredményeket és azokat bejegyzi a kartonokra. Elvégezteti az előírt gyakorlati és elméleti feladatokat és ezek pontszámait is bejegyzi, a bejegyzéseket saját kartonján a versenyzőkkel aláírattja.

Ellenőrzőbíró.

17. SZABALY

A PÁLYABÍRÓ

A pályabíró a verseny útvonalán ellenőrzi, hogy a csapatok nem használnak-e tiltott segédeszközöket. Ha ilyet észlel, azt bejegyzi a versenyzők kartonjára. Ellenőrzi továbbá, hogy az időmérőbírák helyesen látják-e el feladatukat.

18. SZABALY

A SZAKASZBÍRÓ

A szakaszbíró többszakaszos (éjjeli-nappali vagy váltó) versenyek rendezése esetén a verseny egyik szakaszán helyettesíti a versenybíróság elnökét és felelős azoknak a feladatoknak végrehajtásáért, amelyekkel a versenybíróság elnöke megbízta.

19. SZABÁLY

A CÉLBÍRO

A célbíró feladata azonos az időmérőbíróéval, továbbá ellenőrzi, hogy a beérkező csapat létszáma teljes-e. Beszedi az ellenőrzőpontok érintését igazoló kartonokat. Gondoskodik arról, hogy a beérkezett csapatok a versenyterepről lakóhelyükre induló közlekedési eszközt elérjék.

20. SZABÁLY

A TÁJÉKOZTATÓBÍRO

A tájékoztatóbíró nagyobb versenyek esetén ismerteti a sajtóval és az érdeklődőkkel a verseny feltételeit, lefolyását. Felhasználja a versenyek tájékoztató lehetőségét arra, hogy a kevésbé ismeretes szabályokat, érdekesebb eseteket megmagyarázza. Közléseit úgy kell megadnia, hogy azok a verseny menetét ne befolyásolhassák.

21. SZABÁLY

A VERSENYORVOS

ÉS A KISEGÍTŐ EGÉSZSÉGÜGYI SZEMÉLYZET

A versenyorvos és a kisegítő egészségügyi személyzet a verseny útvonalán megállapított veszélyesebb helyeken tartózkodik és szükség esetén elsősegélyt nyújt a balesetet szenvedett versenyzőknek. A versenyorvos állapítja meg, hogy a megsérült vagy megbetegedett versenyzők tovább versenyezhetnek-e.

22. SZABÁLY

AZ ELLENŐRZŐBÍRO

Az illetékes TSB, amennyiben szükségesnek látja, a versenyekre ellenőrzőbírókat küld ki, aki a

versenyen a TSB-t képviseli és a verseny előkészítésének és lebonyolításának ellenőrzéséért személyében felelős.

Az ellenőrzőbírónak a versennyel kapcsolatos költségeit az ide vonatkozó OTSB határozat alapján kell elszámolni. Az ellenőrzőbíró az illetékes TSB írásos megbízólevelével látja el és a rendező szervezet a kijelölésről értesíti, a verseny rendezése előtt legalább 6 héttel. Nagyobb versenyre, indokolt esetben, több ellenőrzőbíró is kijelölhető.

Az illetékes TSB által kiküldött ellenőrzőbíróknak versenyszerűen kell végigmennie a verseny terepén és meggyőződni arról, hogy az állomások valóban ott vannak-e, ahová ezt az utasítások szerint jelezték. Ellenőriznie kell, hogy jók-e, érthetőek-e és egyértelműek-e a megadott utasítások, megfelelnek-e a feladatok a versenyszabályoknak. Ellenőriznie kell a menetidő (szintidő) kiszámítását és azt, hogy a szabályzatban nem ismertett feladatok értékelési módját előre írásban meghatározták-e. Ellenőriznie kell, hogy a versenyt egészében és részleteiben megfelelően előkészítették-e és az nem ellenkezik-e a versenyszabályokkal. Ellenőriznie kell a szükséges felszerelés és berendezés (hálólhelyek) használhatóságát és szabályszerűségét.

Az ellenőrzőbíró utasításai alapján a versenybírósnak elnökének a verseny részleteit meg kell változtatnia. Ha a változtatásokkal nem ért egyet, mindkettőjük álláspontjáról jegyzőkönyvet kell felvenni. Az ellenőrzőbíró utasításait azonban ebben az esetben is végre kell hajtani.

Az ellenőrzőbíró döntései ellen fellebbezést az illetékes TSB-hez kell benyújtani.

A VERSENYEK ELOKESZITESE

23. SZABALY

A VERSENYEK MEGTERVEZESE

Az egyesületeknek, illetve a sportköröknek minden évben, amikor az illetékes TSB-től, illetve sportegyesülettől a versenynaptár elkészítésére az utasítást megkapják, meg kell tervezni a következő év versenyeit. A versenynaptárban közölni kell:

- a) a tervezett versenyek időpontját,
- b) a rendezési területet, amennyiben az titkos »kijelölt helyen« szöveggel,
- c) a versenyen részvevő csapatok létszámát,
- d) a verseny jellegét és fajtáját.

A gyakorló és házi versenyeket a rendezés előtt legalább négy héttel kell az illetékes TSB-nek bejelenteni. A verseny időpontját ezeknél úgy kell megállapítani, hogy az évi versenynaptárban felvett rendezvényeket ne zavarja. A versenynaptárt csak az illetékes TSB jóváhagyásával lehet módosítani.

A verseny megrendezése előtt legalább négy héttel a verseny pontos leírását, az utasításokat, a gyakorlati és elméleti feladatokat, az előírt menetidőt (távolságot és szintkülönbséget), azaz a versenyre vonatkozó összes adatot az illetékes TSB, vagy az általa kiküldött ellenőrzőbíró rendelkezésére kell bocsátani.

Az illetékes TSB által jóváhagyott megrendezésre kerülő versenyt a szükségesnek mutakozó adatokkal a területileg illetékes rendészeti hatóságoknak, esetleg más szerveknek is be kell jelenteni.

24. SZABALY

A VERSENYKIÍRAS

Az országos bajnokságok, országos jellegű versenyek versenykiírásait a megrendezést megelőző év augusztus 1-ig nyilvánosságra kell hozni.

A többi verseny kiírását legalább négy héttel a verseny időpontja előtt meg kell küldeni az érdekelt sportegyesületeknek, sportköröknek.

A versenykiírásnak tartalmaznia kell:

1. a verseny célját, jellegét és fajtáját,
2. a verseny helyét és időpontját,
3. a versenyt rendező szerv nevét, a versenybírószám elnökségének névsorát és levelezési címét,
4. azt, hogy kik vehetnek részt a versenyen,
5. a helyezések eldöntésének módját,
6. a díjazást,
7. a verseny során felmerülő költségeket,
8. a nevezési határidőt és a sorsolás helyét és idejét,
9. a cserék számát és módját,
10. az esetleges különleges követelményeket.

A versenyekre való nevezést a nevezési határidőig el kell juttatni a versenybírószámhoz.

A versenyre jelentkezőket a verseny időpontja előtt legalább 15 nappal értesíteni kell a nevezés elfogadásáról. Továbbá 6 nappal előtte részletes tájékoztatóban értesíteni kell a kiírásban nem szereplő tudnivalókról. (Találkozás helye, időpontja, szükség esetén a vasúti összeköttetések, szükséges felszerelés, térképek stb.)

25. SZABALY

A SORSOLÁS

A versenyzők (csapatok) indulási sorrendjét sorsolással kell eldönteni. A sorsoláson minden olyan szervezet képviselője jelen lehet, amely versenyzőjét a versenyre benevezte. A sorsolás időpontját és helyét a részletes kiírásban kell a versenyzőkkel közölni.

A sorsolást a versenybíróóság titkára végzi.

Azokat a versenyzőket, akik nem helybeliek (tehát a vasúti menetrendhez kell igazodniuk) az indítási sorrendben — indokolt esetben — kérésükre előnyben kell részesíteni.

Azonos sportkör versenyzői közvetlenül egymásután nem indíthatók. Ebben az esetben újra kell sorsolni.

A VERSENYEK LEFOLYÁSA

26. SZABALY

MEGNYITÁS

A bajnokságok döntőinek minden esetben, a többi versenynek — amennyiben arra lehetőség van — ünnepélyesen kell megkezdődnie. A versenyzők a megnyitáshoz vezetőikkel együtt felvonulnak (felállnak), velük szemben feláll a versenybíróóság, illetve a versenybíróáságnak az indítás helyén tartózkodó tagjai.

A versenyt a versenybíróóság elnökségének egyik tagja megnyitja, majd a versenyzőket (csapatokat) a tájékoztatóbíró bemutatja.

Az ünnepélyes megnyitáson a részvétel kötelező. Kivételt indokolt esetben csak a nem helybeli (később érkező) versenyzőkkel lehet tenni.

27. SZABÁLY

AZ INDÍTÁS ÉS A CÉL HELYE

A verseny indítóállomása és célállomása nem lehet egy óránál távolabbra a legközelebbi közlekedési állomástól, illetőleg attól a közlekedési eszköztől, amellyel a verseny színhelyére szállították, vagy elszállítják onnan a versenyzőket. Ellenkező esetben indítás előtt kellő pihenőidőt kell biztosítani.

Az indítóállomásnak olyan fedett helyen kell lennie, ahol minden versenyző indításáig az időjárás viszontagságaitól védve van. A célt hasonló helyen, vagy ilyen helytől legfeljebb 1 kilométer távolságra kell elhelyezni.

28. SZABÁLY

AZ ELINDÍTHATÓ VERSENYZŐK SZÁMA

Az egy útvonalon indítható versenyzők számát — a verseny követelményeinek megfelelően — úgy kell megállapítani, hogy a versenyzők az útvonalon feltétlenül egyenlő esélyek mellett haladassanak végig.

A csapatokat csak teljes (kiírás szerinti) létszámmal lehet elindítani (egyébként csak versenyen kívül indulhatnak).

A legalább két szakaszból álló (például éjjelnappali) versenyeknél a csapattal a kiírásban meghatározott számú tartalék vihető a versenyre. Az egyes versenyszakaszok kezdetén a tartalék — ha a csapat vezetője szükségesnek tartja — előzetes bejelentés után a csapatba beállítható. A cserék számát és módját a versenybíróóság a kiírásban szabályozza.

Ha a csapat valamelyik tagja baleset vagy megbetegedés miatt a versenyből kiáll és helyette tartalék nem lép be, a csapat eredménye nem értékelhető.

29. SZABÁLY

AZ INDÍTÁS IDEJE

A versenyzőket sorsolás útján eldöntött sorrendben, előre meghatározott időközökben — amely 5 percnél kevesebb nem lehet — kell indítani. Az indítási időközöket az egyes állomásokon is be kell tartani.

Éjszakai verseny indítási ideje nyáron (március 22-től szeptember 23-ig) napnyugta után legalább 1 órával, télen (szeptember 24-től március 21-ig) napnyugta után legalább félórával történhet.

30. SZABÁLY

A VERSENYEK MENETIDEJE

A nappali versenyek tényleges menetideje 5 óránál, éjszakai versenyek tényleges menetideje 3 óránál hosszabb nem lehet. Csak éjszakai vagy váltóverseny esetén az éjszakai menetidő — legfeljebb — 4 óra is lehet. Tényleges menetidőnek a csapatok előírt menetidejét kell tekinteni állomástól-állomásig, illetve az egész versenyre vonatkoztatva indítástól a célig.

Indokolt esetben az illetékes TSB engedélyével a fenti menetidőt túl lehet lépni, azonban az összmenetidőt úgy kell megállapítani, hogy a versenyzők éjszakai versenynél világosodásig, nappali versenynél sötétedésig feltétlenül célba érjenek még abban az esetben is, ha a tájékozási nehéz-

ségek miatt 1—2 órával eltértek az előre megállapított szintidőtől.

31. SZABALY

A MENETIDŐ KISZAMÍTASA

A menetidő kiszámítása mindig az előírt térképről, vagy a versenyzők rendelkezésére bocsátott vázlatból megállapítható távolság és szintkülönbség alapján történik. Ahol térképről (vázlatról) az útvonal hosszúsága és szintkülönbsége nem állapítható meg, ott a megállapítás módját a menetutasításban előzetesen közölni kell. A menetidő 1 km-re nappal 15, éjjel 20 perc. Ehhez minden 10 méter emelkedő után 1—1 percet hozzá kell számítani.

Minden menetidőeltérést (például gyorsasági feladatoknál) a versenykiírásban előre közölni kell és a megfelelő menetutasításban is fel kell tüntetni.

A versenyzőknek mindig az előírt menetsebességgel kell haladniuk. A menetsebesség betartását az útvonalon elhelyezett (titkos) állomások ellenőrizhetik.

32. SZABALY

A CÉL HELYÉNEK KÖZLESE

Ha a verseny befejezésének helyét a versenyzők az indításkor nem ismerik, eltévedés esetére a célállomás helyét és a legközelebbi közlekedési eszköz indulási időpontját és kivonatos menetrendjét tartalmazó borítékkal kell a versenyzőket ellátni.

A boríték felbontása vagy elvesztése egyszakaszos versenynél a versenyből való kiesést jelenti. Másfélnapos, többszakaszos versenyen vagy váltóverseny esetén a borítékot felbontó csapat azon az

útszakaszon, amelyet a cél ismeretében bontott borítékkal tett meg, az ott legtöbb büntetőpontot elért versenyző (csapat) hibapontjainak másfélszeresét kapja.

33. SZABÁLY

ELLENŐRZŐ-ALLOMASOK

Állomásnak számít a verseny útvonalának az a pontja, amelyet a helyes irányból érkezők részére jól látható helyen, a környezettől elütő színű jelzéssel láttak el és ott versenybíró(k) működik(nek).

Ellenőrzőpontnak számít a verseny útvonalának az a pontja, amelyet a megadott érintendő ponton, vagy a megadott útvonalon a környezettől elütő színű jelzéssel láttak el. Az állomások és ellenőrzőpontok jelzése karton, fa, fém, vagy textilanyagból készülhet, tetszésszerű álló vagy fekvő téglalap alakban. Mérete nem lehet kisebb 30×40 cm-nél. A jelzésen fel kell tüntetni a rendező szerv nevét és az állomás (ellenőrzőpont) jelét (szám, betű stb.). A jelzés színe éjszakai versenyen csak fehér lehet.

Az állomások és ellenőrzőpontok jelzését 1 méter 50 cm magasan szembetűnően kell elhelyezni. Ha az állomás (ellenőrzőpont) térképen jelzett, vagy az utasításban megnevezett tereptárgynál van (például forrás, határkő stb.), akkor a jelzést a megadott elhelyezési magasság figyelmen kívül hagyásával a tereptárgyon is el lehet helyezni. Az állomások és ellenőrzőpontok jelzéseire az 5. sz. és a 7. sz. minta ad útmutatást.

Az állomások lehetnek:

I. osztályú állomások; itt a versenyzők utasítást kapnak a továbbhaladásra vonatkozóan. Ezek

az állomások az útvonal betartását ellenőrzik és egyben időt is mérnek.

II. osztályú állomások; azok a tereppontok számitanak II. osztályú állomásnak, amelyeket a versenyzőknek két I. osztályú (utasítást adó) állomás között érinteniök kell és ott időmérőbíró működik, aki az állomás előtti útvonalszék menetidejét méri, függetlenül attól, hogy a versenyzők itt továbbhaladásra vonatkozó utasítást nem kapnak.

Az ellenőrzőponon való áthaladás az alábbiak szerint ellenőrizhető:

a) a versenyzőknek a versenyszakasz elején kiadott ellenőrzőkartonokkal, amelyeket az ellenőrzőponon elhelyezett, lezárt, de bedobó-nyílással ellátott úgynevezett »postaládákba« kell bedobni (7-es számú minta).

b) Az ellenőrzőponon elhelyezett letéphető kartonlapokkal, amelyeket a következő I. osztályú állomáson is be kell mutatni, az időmérőbíróval alá kell iratni és a célnál le kell adni.

c) Titkos időmérőbíró beállításával, aki az ellenőrzőponon és az azt megelőző állomás közötti útszakasz menetidejét is méri.

Ilyen titkos időmérőbíró elhelyezhető az utasításban előirt útvonalon, a versenyzőkkel előre nem között helyen. A titkos időmérőbíró az áthaladó versenyzőt köteles behívni.

Az állomások és ellenőrzőpononok jelzéseit $1\frac{1}{2}$ méter magasságban úgy kell felerősíteni, hogy az a verseny tartama alatt helyzetét ne változtathassa, szél, eső, vagy egyéb behatások esetén sem. Az ellenőrzőkartonokat és az ellenőrzőládát közvetlenül a jelzés mellett (alatt) kell elhelyezni. A tit-

kos időmérőbíró jelzését rejtve kell elhelyezni, de meghatározott helyen rögzítve, az egyenlő időmérés biztosítása érdekében.

Olyan versenyen, ahol az egész útvonalat a versenyzőkkel előre ismertetik (szöveg, vagy vázlatrajz segítségével), az állomások II. osztályú állomásnak tekintendők.

Az állomás területéhez tartozik az a 10 méter sugarú kör, amelynek középpontja az állomás jelzése. (Indokolt esetben a kört zsineg segítségével ki kell rajzolni.) Ha az állomás nem állandó jellegű tereptárgynál van elhelyezve, akkor az állomás területére (20 méter átmérőjű kör) érkező versenyzőket az időmérőbíró köteles feltűnés nélkül magához hívni. A behívásnak úgy kell történnie, hogy az állomás területén kívül lévő csapatok azt ne vehessék észre.

Az állomásra beosztott időmérő- és pontozóbírák az állomás területét csak az előre meghatározott és a versenyzőkkel is közölt időpontban hagyhatják el. Előbb elhagyhatják az állomást, ha azon minden résztvevő áthaladt. A célt úgy kell megközelíteni, hogy a még versenyben levőket ne zavarják. Az indítóállomásról az utolsó versenyzők elindítása után körülbelül 30—60 perc múlva induló, a verseny útvonalát jól ismerő bíró szedje össze az ellenőrzőjelzéseket és az állomások személyzetét vezesse a célba.

Állomásra való beérkezés időpontjául az az idő számít, amikor a csapat mindegyik tagja az állomás területére érkezett. A versenyzőknek menetlevelüket (3.—4. sz. minta) kérés nélkül át kell adniok az időmérőbíráknak. Ha a versenyző, vagy csapat kérésre sem adja át menetlevelét, meg kell állapítani személyazonosságát.

Titkos időmérőbíróhoz való beérkezés időpontjául az az időpont számít, amikor a csapatnak akár egy tagja is az ellenőrzőpont 20 méter átmérőjű körébe érkezett; a titkos időmérőbírot azonban csak a teljes csapat beérkezése után lehet elhagyni.

Egy-egy állomáson a bírák létszámát minimális létszámban kell meghatározni, hogy felesleges jelenlevők a verseny menetét ne zavarják.

Az állomások egymástól való távolságát úgy kell meghatározni, hogy azok közelsége a versenyben torlódást ne okozzon, de a túl nagy távolságot is kerülni kell.

Az állomásokon az időmérőbírák a 6. minta szerinti kartonon jegyzik fel a versenyzők beérkezési, illetve indítási idejét, valamint a szükséges adatokat. Ugyancsak ezen a kartonon jegyzik fel (szakasziértékelés esetén) az előző szakasz és esetenként az állomáson végzett feladatok megoldásának ponteredményét. Ilyen esetben az időmérőbírák mellé pontozóbírákat is kell beosztani, megfelelő értékelési táblázatokkal ellátva.

34. SZABÁLY

A FELADATOK KÖZLÉSÉNEK MÓDJÁ

A menetutasításokat és a kérdéseket mindig írásban kell közölni úgy, hogy a versenyző abból világosan és egyértelműen megérthesse az elvégzendő feladatot.

A versenyfeladatokat 6400 vonásbeosztású DK-i rendszerű tájolóra vonatkoztatva kell megadni. (DK-i rendszerű az olyan tájoló, amelyen a számozás D-nél kezdődik és K felé növekszik.)

Ha valamelyik ellenőrzőállomás helyét csak szerkesztéssel lehet meghatározni, indokolt esetben a szerkesztéshez külön időt kell a versenyzőknek biztosítani. Ennek tartamát a feladat nehézségéhez mérten kell megállapítani és a versenyzőkkel a feladat közlésekor írásban közölni. A szerkesztéssel meghatározott állomásnál, ha az térképen jelölt tereptárgy (tereppont), elég két meghatározási alappontot megadni. Ha azonban az állomás helye térképen nem jelzett tereppont, akkor azt három alappont megadásával kell jellemezni. Az állomások helye, budapesti négyzetkilométer hálózattal is megadható, ha a térképen (vázlaton) a hálózati vonalak végig meg vannak húzva.

Olyan útszakaszokon, ahol a tényleges menetidő a térképről megállapítható menetidővel nem egyezik, (terepnehézségek; például köögörgeteges, sziklás, bozótos terület), a versenyzők figyelmét fel kell hívni a terepnehézségekre és ezek leküzdésére pótidőt kell adni.

Ha az utasítás »légvonalmenetet« ír elő, akkor a versenyzőknek az adott szakaszon, a legrövidebb terepvonalon kell haladniok. *»Légvonalmenet«* esetén ellenőrzőpontok nem helyezhetők el. Ha a »légvonalban« történő haladást terepnehézségek nehezítik meg, akkor a légvonalban mért menetidőhöz a terepnehézségekhez mérten százalékos arányban pótidőt lehet az utasításban előírni. Például: a »légvonalmenet« 50 százalékos pótidővel számítandó.

Iránymenet előírása esetén az iránymenet kezdőpontját feltűnően jól látható jelzéssel meg kell jelölni. Ettől a ponttól a versenyzőknek pontosan a megadott irányba kell haladniok. A helyes irány

betartását az útszakasz végén az előírt irányra merőlegesen elhelyezett, jelzett (betű vagy számmal ellátott) kartonok segítségével, esetleg pontozóbíró beállításával kell ellenőrizni.

A verseny lefolyását döntően befolyásoló rossz vagy hibás utasítások esetén a versenyt egészben vagy részben meg kell semmisíteni. Ilyen esetben a versenybíró elnökét és az illetékes TSB által kiküldött ellenőrzőbírókat fegyelmi úton felelősségre kell vonni.

35. SZABÁLY

A FELSZERELÉS

A versenyzőknek külön hasznos felszerelés vitelét is elő lehet írni. Ebben az esetben a versenykiírásban vagy a részletes tájékoztatóban ezt is közölni kell. A verseny során a kiírt felszerelés mennyiségét és annak hiánytalan megtartását ellenőrizni kell.

A csapatok a versenyeken — baleset esetére — elsősegély-csomagot és legalább félliter vizet *kötelesek magukkal vinni.*

36. SZABÁLY

ÉTKEZÉSI IDŐ

A verseny során, a versenyzők kérésére egyszeri félórás étkezési időt kell biztosítani és ezt fel kell tüntetni a versenyzők menetkartonján. Ha a verseny során technikai okok miatt a rendezőség étkezés időt nem tud biztosítani, ezt a részletes tájékoztatóban előre közölni kell.

EREDMÉNYSZAMÍTÁSOK

37. SZABALY

A VERSENYEK PONTOZASA

A versenyek értékelése egységes pontozási rendszer alapján történik. A versenyfeladatoknak megfelelően az alábbi 5 pontozási rendszer ismeretes:

1. Az előírt menetidő betartásának pontozása.
2. Az útvonal betartásának pontozása.
3. Különféle gyakorlati feladatok pontozása.
4. Különféle elméleti feladatok pontozása.
5. Felszerelési hiányosságok pontozása.

38. SZABALY

AZ ELŐÍRT MENETIDŐ BETARTÁSÁNAK PONTOZASA

Az előírt menetidő betartásának pontozása 4 távolsági kategóriában, az előírt szintidőtől való időeltérés alapján, az alábbi táblázat szerint, emelkedő kulccsal történik.

Távolsági kategória	I.	II.	III.	IV.
Távolság :	0—1000 m	1001—2000 m	2001—3000 m	3001 m felett
Képlet :	4 n — 4	3 n — 6	2 n — 6	n — 4
+ —		(n = perc eltérés a szintidőtől)		
2 perc	4 pont			
3 perc	8 pont	3 pont		
4 perc	12 pont	6 pont	2 pont	
5 perc	16 pont	9 pont	4 pont	1 pont
6 perc	20 pont	12 pont	6 pont	2 pont
7 perc	24 pont	15 pont	8 pont	3 pont
8 perc	28 pont	18 pont	10 pont	4 pont
9 perc	32 pont	21 pont	12 pont	5 pont
10 perc	36 pont	24 pont	14 pont	6 pont
11 perc	40 pont	27 pont	16 pont	7 pont
12 perc	44 pont	30 pont	18 pont	8 pont
13 perc	48 pont	33 pont	20 pont	9 pont
14 perc	52 pont	36 pont	22 pont	10 pont
15 perc	56 pont	39 pont	24 pont	11 pont
16 perc	60 pont	42 pont	26 pont	12 pont
17 perc	64 pont	45 pont	28 pont	13 pont
18 perc	68 pont	48 pont	30 pont	14 pont
19 perc	72 pont	51 pont	32 pont	15 pont
20 perc	76 pont	54 pont	34 pont	16 pont
21 perc	80 pont	57 pont	36 pont	17 pont
22 perc	84 pont	60 pont	38 pont	18 pont
23 perc	88 pont	63 pont	40 pont	19 pont
24 perc	92 pont	66 pont	42 pont	20 pont
Minden további perc :	+ 4 pont	+ 3 pont	+ 2 pont	+ 1 pont

39. SZABALY

AZ ÚTVONAL BETARTÁSÁNAK PONTOZÁSA

Az útvonal betartásának pontozását a következő szabályok szerint kell végezni:

a) I. osztályú állomás kihagyása, egyszakaszos verseny esetén, a versenyből való kiesést jelenti, többszakaszos versenyen pedig 100 hibapontot, továbbá a kihagyott állomás előtt és után lévő állomások között az időeltérésből eredő legtöbb büntetőpontot kapott csapat vagy versenyző hibapontjainak másfélszeresét, hozzáadva a kihagyott, esetleges ellenőrzőpontokért járó hibapontokat.

Magyarázat: ha például a versenyző A—B—C I. osztályú állomások közül a B állomást kihagyta, akkor értékelése a következőképpen történik: az A—B útvonalon a legrosszabb versenyző 60 hibapontot, a B—C útvonalon a legrosszabb versenyző 120 hibapontot kapott. A B állomást kihagyó versenyző ennek másfélszeresét, tehát $90+180$ pontot kap, ehhez járul az állomás kihagyásáért 100 hibapont és az útvonalon elhelyezett két ellenőrzőpont kihagyásáért $60+60=120$ hibapont, összesen: $90+180+100+120=490$ hibapont.

Abban az esetben, ha az A—B I. osztályú állomások között egy II. osztályú állomás volt és a B állomást kihagyó versenyző azt sem érintette, az A—B szakaszon azon versenyző hibapontjainak másfélszeresét kapja, aki a II. osztályú állomást szintén kihagyta.

b) II. osztályú állomás kihagyását 80 ponttal kell büntetni.

A menetidő pontozását kihagyás esetén úgy kell végrehajtani, hogy a kihagyott állomás előtt és után lévő I. osztályú állomások között előírány-

zott összmenetidő és a ténylegesen megtett menetidő különbségét a rövidebb útszakasz pontozási kategóriája szerint értékeljük. Ha tehát 1.-2.-3. állomások közül a versenyző a 2. sz. II. osztályú állomást hagyta ki, a hibapontok kiszámítása a következőképpen történik:

1—2 útvonal szintideje 35 perc (2 km+50 m emelkedés).

2—3 útvonal szintideje 47 perc (3 km+20 m emelkedés).

1—3 útvonal összegezett szintideje tehát 82 perc.

A versenyző az 1—3 útvonalat 92 perc alatt ~~tette meg~~, kihagyva a 2. sz. II. osztályú állomást. Büntetőpontjai tehát a kihagyásért 80 pont, a 10 perc menetidő-különbségért a rövidebb (1—2) útvonal II-es pontozási kategóriája szerint 24 hibapont, összesen: 104 hibapont.

c) Ellenőrzőpont helyének kihagyása 60 hibapont.

d) Titkos ellenőr kihagyása 40 hibapont, és a menetidő-eltérés pontozása a II. osztályú állomásnál ismertetett módszer szerint.

40. SZABÁLY

GYAKORLATI FELADATOK PONTOZÁSA

A különféle gyakorlati feladatok (MHK követelmények, akadályok leküzdése stb.) pontozását ~~esetenként~~ úgy kell megállapítani, hogy *egy* feladatnál személyenként 10-nél több büntetőpontot a versenyzők ne szerezhessenek. A feltételeket a végrehajtás előtt a versenyzőkkel közölni kell.

Iránymenetnél (irányfésű) és távolságmérési feladatnál (távfésű) 5 fokozatot kell megállapítani.

A teljes iránymenet útvonalhosszához, illetve a ki-mérendő távolsághoz viszonyított 1 százaléknál nem nagyobb eltérés 0 pont, 2 százalékos eltérésnél 3 pont, 3 százalékos eltérésnél 5 pont, 4 százalékos eltérésnél 10 pont, 5 százalékos eltérésnél 15 pont, nagyobb eltérés esetén 25 pont.

Iránymenet hossza nappal legfeljebb 1000, éj-jel 500 méter lehet. A menetidőt iránymenetnél is lehet pontozni, de legalább 50 százalékos $+$ idővel. *Ezt az utasításban is fel kell tüntetni.* Ha az iránymenet végpontja állomás, akkor az állomást nem érintő versenyzők az iránymenetért járó 25 pontot is megkapják.

Ha a versenyzők valamilyen előírt gyakorlati feladatot nem oldanak meg (ha a megoldásban be-tegség vagy testi hiba nem akadályozza őket), a feladatnál elérhető legmagasabb büntetőponttal kell őket sújtani.

41. SZABÁLY

ELMÉLETI FELADATOK PONTOZASA

A különféle elméleti feladatok pontozása (bele-értve a rajzok és vázlatok készítését is) az alábbiak szerint történik:

1. Politikai és sportpolitikai kérdések, rossz megoldás 7 pont.

2. Térképpel, tájékozódással, műszerismerettel és természetjáró földrajzzal kapcsolatos kérdésekre adott rossz felelet 5 pont.

3. Minden más kérdés rossz megoldása 3 pont.

Egy versenyszakaszon 10 kérdésnél többet fel-adni nem szabad. A kérdéseket úgy kell feltenni, hogy a válaszok rövidek és tömörek lehessenek. A

helyes válaszokat a verseny előtt írásban meg kell határozni. Olyan kérdéseknél, amelyek több alpontra tagozódnak, előre meg kell határozni a pontozás módját.

4. Távolságbecslés

a) látható pontnál:

10 százalék eltérésig 1 pont.

20 százalék eltérésig 3 pont.

20 százalék felett 5 pont.

b) nem látható pontnál:

20 százalék eltérésig 0 pont.

30 százalék eltérésig 3 pont.

30 százalék felett 5 pont.

5. Iránybecslés

15 fok eltérésig 1 pont.

30 fok eltérésig 2 pont.

45 fok eltérésig 3 pont.

60 fok eltérésig 4 pont.

60 fok felett 5 pont.

6. Magasságbecslés

5 százalék eltérésig 0 pont.

10 százalék eltérésig 1 pont.

15 százalék eltérésig 2 pont.

20 százalék eltérésig 3 pont.

25 százalék eltérésig 4 pont.

25 százalék felett 5 pont.

7. Menetidőbecslés

10 százalék eltérésig 0 pont.

15 százalék eltérésig 3 pont.

15 százalék felett 5 pont.

8. Egyéb becsléseknél rossz felelet 3 pont.

9. Ha a verseny elméleti részét a gyakorlati versenytől eltérő időpontban, hétköznap este rende-

zik meg és a feladatok pontozását a fenti 8 ponttól eltérőleg határozzák meg, azt a versenykiírásban közölni kell az illetékes TSB jóváhagyása alapján.

42. SZABÁLY

AZ ELŐIRT FELSZERELÉS HIÁNYANAK PONTOZASA

1. Csapatfelszerelés hiányánál annyiszor 5 büntetőpont, ahány tagja van a csapatnak, illetve csapatrészlegnek.

2. Egyéni felszerelés hiányánál annyiszor 5 büntetőpont, ahány tagnál hiány van.

43. SZABÁLY

AZ ÉRTEKELES MÓDJA

A versenyek értékelését egységesen, táblázatosan kell elkészíteni (8. sz. minta), hogy azon világosan látható legyen az előirt szintidő, a feladatokért járó büntetőpontok száma és ezek összesítése.

A teljes verseny szintidejét (részletezve), illetve az egyes feladatok megoldását, a feladott kérdések helyes válaszait, a verseny teljesítése után, a versenyzőknek írásban át kell adni.

A verseny értékelését a versenybírósnak lehetőség szerint azonnal, de legkésőbb egy héten belül kell elkészítenie. Az értékelés egy példányát a résztvevő csapatoknak (versenyzőknek) és az illetékes TSB-nek legkésőbb 14 napon belül meg kell küldeni.

A versenybírósnak döntéseit csak a versenybírósnak jóváhagyó TSB vizsgálhatja felül a megbízott versenybíró által. Ha a versenyszabályokat a versenybírósnak nem tartotta be, a verseny értékelését a TSB megváltoztathatja.

VERSENYEK A TERMÉSZETJARÁS KÜLÖNBÖZŐ AGAIBAN

44. SZABALY

VERSENYRENDEZÉS A KÜLÖNBÖZŐ VERSENYÁGAKBAN

A természetjárás fogalma alá nemcsak a gyalogos portyázás tartozik, hanem a sziklamászás, barlangkutatás, kerékpáros, evezős és sível történő portyázás is.

A felsorolt versenyágakban — miként a gyalogos természetjáró versenyeken — térképolvasó és tájékozódási készséget és tudást megkövetelő feladatokat állítsunk a versenyzők elé. Tarkítsuk a versenyeket észszerűen a sízés, evezés, kerékpározás stb. különleges követelményeivel, ezáltal a versenyzők sokoldalúvá válnak.

Ezekben a versenyágakban rendezett versenyek kiírásában minden esetben részletesen közölni kell a helyezések eldöntésének módját. A továbbiakban közöljük a téli és vízi természetjáró versenyeken az eddigi gyakorlat szerint alkalmazott szabályokat. Az ezektől való eltérést csak az illetékes TSB engedélyezheti és azt a kiírásban részletesen közölni kell.

45. SZABALY

TÉLI TERMÉSZETJARÓ VERSENYEK

A téli természetjáró versenyek útvonalát a versenyzők silécen járják végig. Ebben a versenyágban

gyorsasági és

lesikló feladatokat lehet előírni.

Éjszaka csak csapatversenyeket lehet rendezni.

Gyorsasági feladatnál az éjszakai szakasz távja 8 km-nél, a nappali szakasz távja 12 km-nél hosszabb nem lehet. Az útvonal lehetőleg úgy jelölendő ki, hogy a táv egyharmada felfelé menet, egyharmada vízszintes, egyharmada pedig lesiklást biztosító pálya legyen. A legnehezebb szakaszt lehetőleg az útvonal második harmadára állítsuk be.

A lesiklás útvonala legalább 1,5 km legyen és folyamatos lesiklást biztosítson. Az útvonalat nem szabad olyan helyen kijelölni, ahol a versenyző testi épsége veszélyben van (nagy forgalmú utak, vasúti pályatest keresztezése stb.).

Az útvonalat nem szabad színes szalagokkal jelölni, mint a síversenyeknél, hanem mint a gyalogos természetjáró versenyeken, térképen (vázlaton) szöveges utasítással kell megadni.

Az előírt útvonalat, az első versenyző indulása előtt, nyomfektető járőrrel végig kell járni oly módon, hogy a versenyzők a cél előtt a nyomfektetőket ne érhessék utol. A helyes nyomon kívül helytelen irányú, más útvonalon vezető nyomokat is kell fektetni. Olyan szakaszon, ahol ez a versenyzők sebességét nem befolyásolja, a nyomfektetés elhagyható.

Az indítás és a cél helyét fedett és fűthető helyen helyezzük el. Az útvonalat úgy kell kijelölni, hogy az I. osztályú állomások is fedett, fűthető helyen legyenek. Szabadban csak II. osztályú állomások és ellenőrzőpontok helyezhetők el, pályabírákat, időmérőbírákat szabadban csak akkor helyezzünk el, ha óránként váltani tudjuk. Az ellenőrzőpontok és állomások jelzéseit piros vagy zöld színben készítsük, hogy a versenyzők könnyen észrevehessék.

46. SZABALY

A SÍFUTAS SZABALYAI TÉLI VERSENYEKEN

A versenyzők az indítóbírónál teljes felszereléssel jelenjenek meg. *A lécek felcsatolása indítás után történik.* Indítási időköz 2—10 perc a követelménynek megfelelően.

A versenyzőknek a megadott útvonalat pontozással kell végigfutniok. A versenyzők csakis saját testi erejükkel, idegen segítség igénybevétele nélkül, sílécek és botjaik használatával futhatják be a távot.

A síléc vagy a bot törése, továbbá kötésrülés esetén, a versenyző jogosult egy síléccl, vagy bottal is lefutni a távot. Idegen segítséget síléc vagy botja kicseréléséhez nem vehet igénybe. A síléceket viaszolni — amennyiben a versenyző ezt maga végzi — verseny közben is lehet, ilyenkor azonban a pályát szabaddá kell tenni.

Ha egy versenyző (egy csapat) verseny közben versenyző társát (csapatát) legalább 5 méterre megközelíti, »pálya« felhívással, előlhaladó társát kilépésre szólítja fel. Ilyenkor az előlhaladó köteles a pályát szabaddá tenni. Az előzés mindig balra történik. Ha azonban a jobbra kilépésnek akadálya volna (például sűrű bozót, árok), a balra kilépés is megengedett, ilyenkor az előzés jobboldalon történik.

Ha a versenyzők huzamosabb ideig egymás mögött haladnak, sílécek végei között legalább egy méter távolságnak kell lennie.

A versenyzők vezetése (kísérése) tilos. Az ezt megszegőt a versenyből ki kell zárni.

Az egycsapathoz tartozó versenyzők egymást minden tekintetben segíthetik. Így sílécek viaszolása, vagy az előírt felszerelés elosztásakor is, te-

hát egy csapaton belül az előirt megterhelés me-
netközben megváltoztatható, a sérült vagy kime-
rült csapattag felszerelését a csapat tagjai egymás
között eloszthatják.

Az állomásokon és a célban beérkezési időnek
az az időpont számít, amikor a csapat utolsó tagja
is beérkezett.

47. SZABÁLY

FELSZERELÉS TELI VERSENYEKEN

A felszerelést a kiírásban pontosan meg kell
határozni. 7 cm-nél keskenyebb léccel vagy futó-
léccel indulni nem lehet. Férfi versenyzőknek 8 kg,
női versenyzőknek 4 kg hasznos megterhelés elő-
írható. Csapatok részére előírható felszerelési tár-
gyak: síjavító szerszámok, sátor stb. A csapat tag-
jainak megterhelése 8, illetve 4 kg-nál a csapatfel-
szerelés vitele esetén sem lehet nagyobb.

»Fóka« vagy heveder használata nincs meg-
engedve, kivéve, ha ezt a kiírásban a versenybíró-
ság kifejezetten előírta vagy engedélyezte. Síviasz
használata megengedett.

Ha a versenyző felszerelése szabálytalan, csa-
patát a rajtnál vissza kell tartani addig, amíg fel-
szerelését rendbehozza.

Ha valamely csapat (versenyző) felszerelését
elveszti, vagy csapatversenyen nem teljes létszám-
mal érkezik célba, eredményét értékelni nem lehet.

48. SZABÁLY

AZ ÉRTÉKELES MÓDJA TELI VERSENYEKEN

a) Lesikló versenyfeladatok értékelése.

Lesikló versenyfeladatoknál az eredmények
megállapítása a versenyen elért időeredmények

alapján történik. Győztes az, akinek lesiklási ideje a legrövidebb, utána következnek a többiek sorrendben, időeredményeik alapján.

b) Gyorsasági versenyfeladatok értékelése.

A legjobb időt futó versenyző (csapat) menetidejéért hibapontot nem kap. A többi versenyző beérkezési idejének megfelelően a 2. számú táblázat szerinti hibapontokat kapja. A kiszámítás módja a következő: a győztes időeredményét fel- vagy lekeresítjük a táblázatban található futási idejét legjobban megközelítő percre és leolvassuk a verseny osztószámát. Az egyes versenyzők és a győztes futási ideje közötti másodperc-különbséget elosztjuk az osztószámmal; a kapott szám a versenyző hibapontszáma.

I. osztályú állomás kihagyása esetén a versenyzőnek az állomást meg kell keresnie. Ellenkező esetben eredményét értékelni nem lehet.

II. osztályú állomás kihagyása esetén a verseny (versenyszakas) osztószámának ötszörösét kapja hibapontként az állomást kihagyó versenyző (csapat).

c) Kombinált versenyek eredményét az alábbiak szerint kell megállapítani:

1. külön kell mérni a lesikló útszakasz időeredményét. Pontozása »A sízés versenyszabályai« mellékletét képező IV-es számú táblázat szerint történik.

2. A menetidő pontozása, I. osztályú és II. osztályú állomás kihagyásának pontozása úgy történik, mint a gyorsasági feladatoknál.

3. Elméleti feladatok, gyakorlati feladatok pontozása a 40. és 41. szabály szerint történik.

4. Az előírt felszerelés hiányának pontozása a 42. szabály szerint történik, azonban kisebb súly-

lyal a versenyző nem indulhat, mint amit a kiírás előír. Ha az indulásnál az előírt súly megvolt, a célbaéréskor azonban 10 százaléknál több a súlycsökkenés, a versenyző eredménye nem értékelhető.

A téli természetjáró versenyek egyéb kérdéseiben a természetjáró versenyek szabályai értelemszerűen alkalmazandók.

49. SZABÁLY

VIZI TERMÉSZETJÁRÓ VERSENYEK

A vízi természetjáró versenyek célja, hogy a természetjárók a vizeken való tájékozódásban és az evezésben szerzett jártasságukat bebizonyítsák.

A versenyt legalább két párhuzamos állomáscsoportra osztott útvonalon kell megrendezni, amely folyamokon 50 km-nél rövidebb, csak az illetékes TSB engedélyével lehet. A versenyzők az egyes állomáscsoportokra váltakozva kapnak utasítást és csak az utasításban megadott állomásokon szabad jelentkezniük. Az egyes állomáscsoportokba tartozó, egymásnak megfelelő állomásokra vonatkozó utasítás szövege azonos kell legyen, csupán számadatokban térhet el. Minden utasítást az állomáscsoport jelével el kell látni és ezt a jelet a versenyző menetkartonján, továbbá az állomáskartonon fel kell tüntetni. A feltüntetett jel és az utasítás jelének azonosságát az időmérőbíró és a versenyzők egyaránt ellenőrizni tartoznak. Az állomásokat 21×30 centiméter méretű piros, sárga és fehér zászlókkal kell jelölni. A zászlókat vízköznelben, jól látható helyen, a vízszint felett 150 cm magasan kell elhelyezni. Az állomás középpontját két piros zászló jelzi. Ezek egymástól legfeljebb 30 méterre helyezhetők el. A sárga zászlót az alsó piros zászlótól le-

felé, a fehér zászlót a felső piros zászlótól felfelé, 30 m-re kell elhelyezni. Kikötni a sárga és piros zászló között, indulni a piros és fehér zászló közül kell. Az állomások egymástól való távolsága 300 méternél kisebb nem lehet.

50. SZABALY

AZ ÉRTÉKELÉS MÓDJA VÍZIVERSENYEKEN

A versenyfeladatoknak megfelelően az alábbi négy pontozási rendszert kell alkalmazni:

1. az előírt menetidő betartásának pontozása,
2. az előírt útvonal betartásának pontozása (állomáskihagyás, helytelen állomáson való jelentkezés),
3. kormányzási hibák pontozása,
4. folyamrendészeti szabályok hiányos ismeretének pontozása.

A Duna középső szakaszán a szintidő kiszámításánál az alábbi utazási sebességeket kell alapul venni:

	Felfelé (hegymenet)	Lefelé (völgymenet)
portyahajó	5 km/óra	10 km/óra
versenyhajó	7 km/óra	12 km/óra

A szokványtól eltérő építésű hajó a verseny előtt kérheti az előírt sebesség módosítását, amely azonban legfeljebb 1 km/órával térhet el az előírt sebességtől. Az ilyen szintidőmódosítást a menetkartonra feltűnően fel kell vezetni. Verseny közben módosítást semmiféle indok alapján nem lehet kérni.

A szintidő kiszámításánál a sodorvonal mentén mért úthosszakot kell figyelembe venni. Gyakor-

latban ez egybeesik a folyamkilométerek szelvény-számainak különbségével. A kerekszámú km-szelvények folyókon a sodorvonalhoz közelebb eső par-ton fehér oszlopra erősített fekete táblán fehér szám-jegyekkel vannak megjelölve.

A szintidőket mindkét állomáscsoporton belül, továbbá az egyes állomáscsoportok állomásai kö-zötti viszonylatban is ki kell dolgozni, ezáltal a menetidőt a ténylegesen megtett útvonalra vonat-koztatjuk.

A szintidőktől való eltérést a 38. szabály sze-rint kell pontosítani.

Allomás kihagyás, helytelen állomáson való jelentkezés 50 hibapontot jelent.

Kormányzási hibák:

előzés vagy kitérés szabályának megszegése 20 hibapont,

kikötés vízfolyás irányában 30 hibapont,

partrafutás, összeütközés 40 hibapont.

A folyamrendészeti szabályokra vonatkozó kér-déseket írásban kell megadni. Pontozása a kér-dések fontosságának megfelelően 1—5 hibapont.

Pihenőt csak állomásokon lehet kérni. Az idő-mérőbíró — abban az esetben, ha a rendelkezésre álló idő az útvonal hátralevő részének megtételére nem elegendő — a pihenő engedélyezését megta-gadhatja.

Az a hajó, amely idegen segítséget vesz igénybe, vagy a távot nem hajózza végig, kiesik a versenyből.

A vízi természetjáró versenyek egyéb kérdé-seiben, a természetjáró versenyek szabályai érte-lemszerűen alkalmazandók.

51. SZABÁLY

PORTYATERVES VERSENYEK

A portyaterves természetjáró versenyen a versenyzők az útvonalat sajátmaguk által kidolgozott portyaterv alapján járják végig. Maguk határozzák meg, hogy az egyes előírt pontokat mikor fogják érinteni, hol tartanak pihenőt, illetve többnapos versenyen alvásidőt. A versenynek ez a megoldása nagy lehetőségeket rejt magában a jövőre nézve, mert a versenyzőknek a portyaterv elkészítésekor számos tényezőt kell figyelembe venniük. Így olyan helyekre, ahol egy forrás, vagy kunyhó megtalálása előreláthatólag nehezebb lesz, több időt kell tartalékolni, mint az egyszerű jelzett utakon, vagy országúton vezető versenyszakaszokra. A pihenőhelyet olyan helyre célszerű tervezni, ahol forrás vagy patak áll rendelkezésünkre stb.

A versenyzőknek megfelelő időt kell biztosítani a verseny előtt a portyaterv elkészítésére. Előre közölni kell az indulás és a célbaérkezés idejét és az érintendő pontokat. Az útvonalat nem feltétlenül szükséges meghatározni, ez a versenyző tetszésére is bízható.

A versenyzők a portyatervet két példányban készítik el. Megtervezik a térkép vagy a térképről készített vázlat alapján

- a) az érintendő pontokhoz történő érkezés idejét,
- b) az érintendő pontoktól történő indulás idejét,
- c) a közbeiktatott étkezési, alvási, pihenőidőket.

Az elkészített portyaterv egyik példányát a versenyzők induláskor leadják. Az indítóbíró ellen-

őrzi, hogy az egyes állomásokon mikor indulnak a versenyzők és a torlódások elkerülése érdekében módosításokat hajthat végre. Utközben a tervet módosítani nem lehet. Az ellenőrzőállomások időmérőbírója azonban a minimális 5 perces indulási időköz betartása érdekében, módosíthatja a versenyzők továbbindulási idejét és ezt a célbaérkezésnél is figyelembe kell venni. Az érintendő pontokon időmérőbíró működhet, vagy bedobólásával, illetve letéphető kartonokkal kell ellenőrizni a versenyzőket.

A portyaterves verseny összmenetidejének megadásánál a rendezőség a legészszzerűbb útvonalnak a 31. szabály szerint kiszámított menetidejéhez adjon hozzá időmérésre legalább 15 percet, továbbá étkezési idő címén 30 percet. Másfél vagy többnapos versenyeknél 24 óra időtartamra legfeljebb 10 óra tényleges menetidő essék.

52. SZABÁLY

PORTYATERVES VERSENYEK ÉRTEKELÉSE

Az előírt pontok helyének kihagyása 120 hibapont. A megtervezett menetidőtől való eltérés kétség esetén az időmérő pontokon a IV.-es kategória szerint, a célbaérkezésnél az I.-es kategória szerint pontozandó. Portyaterves versenyen sietésért büntetőpont nem jár.

SPORTKÖRI TAG VERSENYZÉSE, ATLEPESEK

53. SZABÁLY

SZAKOSZTALYI TAGSÁG, RAJTENGEDÉLY

Minden sportoló munkahelyének, tanulási helyének vagy katonai szolgálati helyének megfelelő sportkörben versenyezhet.

A minősítési könyvvel még nem rendelkező sportoló sportjátékokban játékgengedély, egyéni sportágakban rajtgengedély birtokában versenyezhet. A játék-, illetve rajtgengedély csak sportköri igazolvánnyal rendelkező sportolónak adható ki.

A játék- vagy rajtgengedélyt a sportoló munka-, tanulási, illetve katonai szolgálati helyének megfelelő sportkör köteles kérni az illetékes TSB-től, középiskolai tanulóknál a rajt- vagy játékgengedélyt a patronáló sportkör köteles kérni. A tanuló továbbra is az iskolai sportkör tagja marad.

Ha a sportkör az illető sportágban nem rendelkezik megfelelő szakosztállyal, a sportkör és az illetékes TSB hozzájárulásával a sportoló ugyanazon sportegyesület másik sportkörében — kivételesen másik sportegyesület sportkörében — versenyezhet.

Ha játékgengedéllyel vagy rajtgengedéllyel rendelkező sportoló eredményei alapján valamelyik osztályba minősíthető, sportköre az eredmény elérése után két héten belül köteles a minősítési kérelmet a területileg illetékes TSB-nek benyújtani. Középiskolásoknál a patronáló sportkörnek kell a minősítési kérést benyújtania.

54. SZABALY

A SPORTOLÓK ATLÉPÉSE

A sportoló egyik sportkörből másik sportkörbe történő átlépésének általában csak munkában való áthelyezés, tanulás, illetve katonai szolgálati változás esetében van helye.

Az a sportoló, aki nem munkahelyének sportkörében sportol, csak a munkahelyének megfelelő

sportkörbe léphet át. Ha a sportoló munkahelyének sportkörébe kíván átlépni, a munkahely igazolni köteles, hogy a sportoló legalább 6 hónapja megszokta az illető üzemben, hivatalban dolgozik.

Az átlépett sportoló a következőképpen vehet részt a bajnokságokban:

az a sportoló, aki régi sportköre képviselőjeként a bajnokság alsó fokozatában részt vett, abban az évben az új sportkör színeiben nem vehet részt a bajnokság felsőbb fokozatában. Például: aki a természetjáró megyei bajnokságon részt vett a régi sportkör színeiben, az új sportkör színeiben nem vehet részt az országos bajnokságon.

Külön bajnokságnak számít az egyéni bajnokság és a csapatbajnokság. Például: aki a természetjáró egyéni bajnokságon tavasszal a régi sportkör színeiben részt vett, az őszi csapatbajnokságon az új sportkör színeiben már szerepelhet. A nem bajnoki jellegű versenyeken új sportkörének színeiben az átlépés jóváhagyása után azonnal szerepelhet a sportoló.

Egyetemi és főiskolai hallgatók, továbbá a Munkaerőtartalékok rendszerébe tartozó ipari tanulók tanulmányaik megkezdésekor a Haladás SE, illetve a Munkaerőtartalékok SE megfelelő sportkörébe azonnal átléphetnek. Az átlépéshez szükséges a beiratkozás igazolása. Tanulmányaik befejezése után a munkahely szerinti sportkörbe ugyancsak azonnal átléphetnek.

Az egyetemi főiskolai hallgatók és az ipari tanulók átlépése szeptember 15.—október 1. között történik.

A tényleges katonai szolgálat megkezdésekor a sportoló azonnal átléphet a katonai szolgálati helyének megfelelő sportkörbe.

A néphadsereg kötelékébe hivatásszerűen belépő sportoló átlépését csak 6 hónap után lehet kérni. A nem tényleges katonai szolgálatra (továbbképzésre) bevonuló sportolók nem léphetnek át.

A tényleges katonai szolgálat befejezésekor a sportoló csak a régi sportkörbe léphet át azonnal. Kivételes esetekben az illetékes TSB-k a sportolónak új sportkörbe való azonnali átlépését is jóvá hagyhatják.

Az ifjúsági, III., II. osztályú sportolók tényleges katonai szolgálatra való bevonulás, egyetemre, főiskolára való beiratkozás és a Munkaerőtartalékok rendszerébe való belépés esetén a Honvéd SE, a Haladás SE, illetőleg a Munkaerőtartalékok SE sportköreiben kötelesek sportolni és ezeknek a sportolóknak oda kell átlépniük. Azok az egyetemi, főiskolai hallgatók, valamint a Munkaerőtartalékok rendszerébe tartozó ipari tanulók, akik jelenleg más sportkör tagjai, jelenlegi sportkörükben sportolhatnak. Az egyetemre, főiskolára beiratkozók, a Munkaerőtartalékok rendszerébe belépők 1953. évtől kezdve nem maradhatnak előző sportkörükben.

A Magyar Népköztársaság érdemes sportolói, az I. osztályú sportolók, valamint a labdarúgó bajnokság NB I. és II. osztályában szereplő sportolók átlépése tekintetében az OTSB felülvizsgálatot gyakorol.

A játék- és rajtengedéllyel rendelkező sportolók, továbbá az ifjúsági és III. osztályú sportolók átlépésével kapcsolatos teendőket a területileg illetékes járási (városi) TSB, Budapesten a BTBSB végzi.

A megyei TSB-k és a B^TSB végzik a II. osztályú sportolók átminősítését. Az OTSB hagyja jóvá a Magyar Népköztársaság érdemes sportolói, az I. osztályú sportolók, valamint a labdarúgóbajnokság NB I. és NB II. osztályában szereplő sportolók átlépését.

A Magyar Népköztársaság érdemes sportolójának, az I. osztályú sportolójának, valamint a labdarúgóbajnokság NB I. és NB II. osztályában szereplő sportolók átlépése minden évben egyszer, a téli sportágakban június 1.—15. között, a többi sportágban december 15—31. között történik.

55. SZABALY

ÓVASOK

Az óvást mindenkor írásban, jegyzőkönyvszerű formában kell a versenybírósnak elnökének átadni. Az átvételt a másolaton a versenybírósnak elnöke aláírásával igazolja. Verseny közben minden észrevételt írásban kell az időmérő- (pontozó-) bírakkal a menetkartonon feltüntetni.

A verseny kiértékelése előtt beérkezett óvasokat azonnal tárgyalni kell és a határozatról az érdekelteket írásban kell értesíteni.

A verseny eredményét indokolt esetben az illetékes TSB az ellenőrzőbíróval, a versenybírósnal és az érdekeltek bevonásával lefolytatott vizsgálat során megsemmisítheti. Ugyancsak az illetékes TSB dönt az ellenőrzőbíró határozatai ellen benyújtott fellebbezésekben, amelyeket az illetékes TSB-hez 24 órán belül — kimutathatóan — postára kell adni.

56. SZABÁLY

SEGÉLYNYÚJTÁS BALESET ESETÉN

Ha a verseny során baleset fordul elő, a később érkezők kötelesek segítséget nyújtani, kivéve, ha azt a balesetet szenvedett versenyző *nem igényli*. Minden idevonatkozó visszaélés a versenyből való kizárást és fegyelmi eljárás megindítását vonja maga után. Ha segélynyújtásra volt szükség és ezzel idővesztéssel szenvedett a segélynyújtó csapat (versenyző), akkor azon a versenyszakaszon menetidő eltéréseért büntetőpontot egyik versenyző sem kap, feltéve, hogy a segélynyújtók a következő állomáson jelentkeznek és közlik a segélynyújtás tényét. Ha a segélynyújtás miatt a segélynyújtók a verseny további feladatait idő hiányában már nem tudják teljesíteni, kiesnek a versenyből. Ha a segélynyújtás miatt kiesők száma az összes résztvevők egyharmadát meghaladja, a verseny eredménye semmis és azt meg kell ismételni.

57. SZABÁLY

FEGYELMI SZABÁLYOK*

Sportfegyelem

1. A sportfegyelem biztosítása minden sportolónak és általában a testnevelés és sport területén működő minden személynek kötelessége és becsületbeli ügye.

A szabályzat hatálya

2. (1) A sportfegyelmi szabályzat hatálya alá tartoznak a sportolók és általában a testnevelés és sport területén működő személyek, így a társadalmi sportszövetségek, sportegyesületek, sportkörök és egyéb sportszervezetek vezetői és tagjai, az edzők, versenybírák, játékvezetők stb. (A továbbiakban : sportolók.)

* Sportfegyelmi szabályzatról 8800—2/1952. (II. 20.). OTSB sz. Megjelent az OTSB Közlönyben 1952. II. 20-án

(2) A szabályzat hatálya — a 9. pont korlátai között — kiterjed a sportegyesületekre (sportkörökre), ezenkívül azokra is, akik sportversenyeken, sportmérkőzéseken és egyéb sportmegnyilvánulásokon nem sportolói minőségben (pl. mint nézők) vesznek részt.

Eljáró szervek

3. (1) A sportfegyelmi ügyek elbírálása — az alábbi bekezdésben megjelölt kivételektől eltekintve — a társadalmi sportszövetségek fegyelmi bizottságainak hatáskörébe tartozik.

(2) A sportegyesületen (sportkörön) belül elkövetett fegyelmi cselekmények tekintetében a sportegyesület (sportkör) illetékes szerve jár el és eljárásában alapszabályaink rendelkezéseit alkalmazza. A sportegyesületen (sportkörön) belül történt fegyelmi felelősségrevonás nem akadályozza annak, hogy indokolt esetben a társadalmi sportszövetség fegyelmi bizottsága vagy a TSB (OTSB) ugyanabban az ügyben eljárjon. A TSB-k és az OTSB fegyelmi ügyekben a 6. szabály eseteiben járnak el és eljárásukban a szabályzat rendelkezéseit alkalmazzák.

Hatáskör és illetékesség

4. A fegyelmi eljárás lefolytatása a területileg illetékes járási, városi, illetőleg budapesti városi, kerületi társadalmi sportszövetség fegyelmi bizottságának hatáskörébe tartozik.

A különböző sportágak társadalmi sportszövetségei közül annak a területileg illetékes társadalmi sportszövetségnek a fegyelmi bizottsága jár el, amelynek keretébe tartozó sporttevékenységgel összefüggésben a sportoló a fegyelmi eljárás alapjául szolgáló cselekményt elkövette.

A járási, városi és a budapesti városi, kerületi társadalmi sportszövetségek elnökségének tagjai, illetőleg a budapesti városi bajnokságban részt vevők, továbbá az I. osztályú sportolók, a sakkmeisterjelöltek és az I. osztályú sakkozók, a szakoktatói minősítést nyert edzők, végül az I. osztályú játékvezetők és versenybírák tekintetében a fegyelmi hatáskör az illetékes megyei, illetőleg a budapesti városi sportszövetség fegyelmi bizottságát illeti.

A megyei, a budapesti városi és az országos társadalmi sportszövetségek elnökségének tagjai, az országos bajnokságban, a nemzetközi versenyeken és mérkőzéseken részt vevők, továbbá a kiváló sportolók, a sakknagy mesterek és sakk mesterek, mesteri minősítést nyert edzők, végül az országos osztályozású játékvezetők és versenybírák fegyelmi ügyei az Országos Társadalmi Sportszövetség fegyelmi bizottságának hatáskörébe tartoznak.

Hatásköri és illetékességi viták eldöntése

5. Vita esetén a megyei, illetőleg a budapesti városi TSB elnöke dönti el, hogy a fegyelmi ügy elsőfokon a városi, járási,

illetőleg a budapesti városi kerületi, vagy pedig a megyei illetőleg a Budapesti Városi Társadalmi Sportszövetség fegyelmi bizottságának hatáskörébe tartozik-e.

Ha az a vitás, hogy a fegyelmi ügy elsőfokon valamelyik alsóbb (városi, járási, budapesti városi kerületi, megyei, budapesti városi,) vagy az Országos Társadalmi Sportszövetség fegyelmi bizottságának hatáskörébe tartozik-e, az OTSB elnöke dönt.

Abban a kérdésben, hogy az ugyanazon megye területén működő több járási vagy városi, illetőleg a különböző sportágak társadalmi sportszövetségeinek fegyelmi bizottságai közül melyik hivatott az eljárásra, az illetékes megyei TSB elnöke, a Budapest területén működő városi kerületi társadalmi sportszövetségek fegyelmi bizottságai tekintetében a budapesti városi TSB elnöke, a különböző megyék vagy Budapest területén működő társadalmi sportszövetségek fegyelmi bizottsága tekintetében pedig az OTSB elnöke határoz.

Hatásköri vagy illetékességi vitát a döntésre hivatott TSB (OTSB) haladéktalanul, de legkésőbb 3 napon belül elküldi.

A TSB-k és az OTSB hatásköre

6. A megyei, illetőleg a budapesti városi TSB elnök azoknak a fegyelmi ügyeknek az elintézését, amelyek több különböző sportág sportolóit érintik, az illetékes járási, városi, illetőleg a budapesti városi kerületi TSB, ha pedig a fegyelmi ügy elbírálására az ugyanazon megye vagy Budapest területén működő több különböző megyei, illetőleg Budapesti Városi Társadalmi Sportszövetség fegyelmi bizottságának hatáskörébe tartozna, a megyei, illetőleg a budapesti városi TSB hatáskörébe utalhatja.

Amennyiben több különböző sportág sportolóit érintő olyan fegyelmi ügyről van szó, amely több országos társadalmi sportszövetség fegyelmi bizottságának hatáskörébe tartozna, az OTSB jár el.

Az OTSB elnöke bármely fegyelmi ügy elintézésével — a felsorolt eseteken kívül is — az általa kijelölt megyei, budapesti városi vagy Országos Társadalmi Sportszövetség fegyelmi bizottságát, vagy bármely megyei vagy a budapesti városi TSB-t bízhatja meg, vagy azt az OTSB elé utalhatja.

Fegyelmi cselekmények

7. Fegyelmi cselekményt követ el az a sportoló, aki

1. olyan magatartást tanúsít, amelyből kitűnik, hogy szemben áll a népi demokrácia állami és társadalmi rendjével.

2. sporttevékenységével összefüggésben büntett miatt elítélték,

3. a sportfegyelmet, vagy a szocialista erkölcsnek a testnevelés és sport területén is irányadó szabályait megsérti, különösen az, aki

- a) sporthatóságok és sportszervezetek utasításait, rendelkezéseit nem tartja be ;
 b) a sportszabályokat szándékosan megszegi ;
 c) sportszerűtlen magatartást tanúsít (pl. sértést követ el, vagy tetteles bántalmazásra vetemedik) ;
 d) sporttevékenységét szándékosan rosszul végzi vagy elhanyagolja ;
 e) a nép vagyonában szándékosan, vagy vétkes gondatlanságból kárt okoz (pl. sportberendezési vagy felszerelési tárgyat megsemmisít, megrongál) ;
4. botrányos vagy erkölcstelen életmódot folytat, vagy olyan magatartást tanúsít, amely méltatlanná teszi arra, hogy a testnevelés és sport terén működjék. (Pl. részegeskedés.)

Fegyelmi büntetések és egyéb intézkedések

8. A fegyelmi büntetések a következők :

1. Szóbeli feddés.
2. Írásbeli dorgálás.
3. Kedvezmények megvonása.
4. Eltiltás meghatározott sporttevékenységtől.
5. Eltiltás minden sporttevékenységtől.

A fegyelmi büntetések közül többet együttesen is ki lehet szabni.

9. A fegyelmi határozat intézkedhet a fegyelmi cselekmény által okozott kár megtérítése tárgyában is. Sportegyesülettel, sportkörrel szemben — fegyelmi büntetés kiszabásának mellőzésével — csak a kár megtérítése és a pályaválasztási jog fel-függesztése mondható ki.

Sportrendezvény látogatásától nem-sportolót is el lehet tiltani.

Eltiltás

10. A meghatározott sporttevékenységtől való eltiltás vonatkozhat a játéktól, versenyzéstől, edzői, versenybírói, játékvezetői működéstől, társadalmi sportszövetségben, sportegyesületben vagy sportkörben tisztségviseletől és a pályák látogatásától való eltiltásra. A fegyelmi határozat állapítja meg, hogy az eltiltás a felsoroltak közül mire vonatkozik.

A minden sporttevékenységtől való eltiltás magában foglalja az előző bekezdésben felsorolt összes eltiltásokat.

Az előző bekezdésben említett eltiltások meghatározott időre, vagy örökre szólhatnak.

Minden sporttevékenységtől örökre eltiltott sportoló sportegyesületi (sportkörü) tagsága megszűnik és más sportegyesület (sportkör) tagjául sem vehető fel, továbbá elvesztette a neki adományozott címet és kitüntetést.

A fegyelmi büntetés kiszabásának irányelve

11. A fegyelmi büntetést a fegyelmi cselekmény súlyához és fokához mérten az összes körülmények, különösen pedig

az előző fegyelmi büntetés figyelembevételével úgy kell megállapítani, hogy annak a büntetés mellett nevelő hatása is legyen.

A fegyelmi büntetés kiszabása a fegyelmi cselekmény esetleges büntetőjogi következményeit, valamint az esetleges feljelentési kötelezettséget nem érinti.

Fegyelmi eljárás elrendelése

12. A fegyelmi eljárást az illetékes társadalmi sportszövetség elnöke, akadályoztatása esetén helyettese rendeli el. A fegyelmi eljárást az illetékes TSB vagy az OTSB elnöke is elrendelheti.

Az OTSB, a TSB, illetőleg a társadalmi sportszövetség elnöke, az elsőfokú fegyelmi határozat meghozataláig terjedő időre, ideiglenesen eltilthatja a sportolót meghatározott vagy mindennemű sporttevékenység folytatásától. (10.)

Ilyen esetben elsőfokú fegyelmi határozatot 8 nap alatt, egyébként 15 nap alatt kell hozni.

A fegyelmi bizottság összetétele

13. Minden társadalmi sportszövetségnél fegyelmi bizottság működik.

Az egyes ügyekben eljáró fegyelmi bizottság 3 tagból áll. Elnöke a fegyelmi bizottság elnöke vagy elnökhelyettese, tagjai a fegyelmi bizottság elnöke által behívott két fegyelmi bizottsági tag.

Fegyelmi eljárás

14. A fegyelmi tárgyalásra a fegyelmi eljárás alá vont sportolót meg kell idézni, azzal a figyelmeztetéssel, hogy jogában áll védekezését még a fegyelmi tárgyalás előtt írásban benyújtani és hogy igazolatlan távolmaradása a fegyelmi tárgyalás megtartását és a határozathozatalt nem gátolja.

Amennyiben a 9. (2) bekezdésben foglalt intézkedések alkalmazására előreláthatólag sor kerülhet, a fegyelmi tárgyalásra az érdekelt sportegyesület (sportkör) vezetőjét is meg kell hívni.

A tárgyalás időpontjáról értesíteni kell azt a TSB-t, illetőleg az OTSB-t, amely mellett a társadalmi sportszövetség működik. A TSB (OTSB) kiküldöttje a fegyelmi tárgyaláson tanácskozási joggal részt vehet.

15. A fegyelmi tárgyaláson a fegyelmi bizottság elnöke vagy egyik tagja ismerteti a fegyelmi ügy alapjául szolgáló tényeket. A fegyelmi eljárás alá vont — ha jelen van — ezután nyilatkozhat, illetőleg előterjesztheti védekezését.

A fegyelmi bizottság a tényállás tisztázása végett tanúkat, szükség esetén szakértőt is meghallgathat.

A fegyelmi bizottság határozatát zárt ülésen szótöbbséggel hozza meg. A zárt ülésen a fegyelmi bizottság tagjain kívül csak az illetékes TSB (OTSB) kiküldöttje vehet részt.

A fegyelmi tárgyalásról jegyzőkönyvet kell készíteni, amely tartalmazza:

- a) a tárgyalás helyét és idejét;
- b) a jelenlevők nevét, lakcímét;
- c) a fegyelmi eljárás alá vont védekezését, illetőleg nyilatkozatát;
- d) a kihallgatott tanúk vallomását, a meghallgatott szakértők véleményét;
- e) a hozott fegyelmi határozatot és annak rövid megokolását;
- f) a TSB (OTSB) jelenlevő kiküldöttjének állásfoglalását a hozott határozat tekintetében;
- g) a határozat kihirdetésének tényét és
- h) a fegyelmi eljárás alá vont nyilatkozatát, hogy tudomásul veszi-e a határozatot, vagy azt megfellebbezi.

A jegyzőkönyvet a fegyelmi bizottság tagjai és a többi jelenlevők aláírják.

Ha a fegyelmi határozatot a fegyelmi eljárás alá vont tudomásul veszi, a jegyzőkönyvbe nem kell belefoglalni a védekezését, a tanúk vallomását és a szakértők véleményét; mindezekre a határozat indokolása tartalmaz utalást.

A határozat meghozatala után azt a fegyelmi eljárás alá vont előtt — ha jelen van — nyomban ki lehet hirdetni, ellenkező esetben azt megokolásával együtt részére ki kell kézbesíteni.

Fegyelmi eljárás a TSB és OTSB előtt

16. A TSB hatáskörébe utalt 6. fegyelmi ügyekben a TSB elnöke dönt.

A TSB elnöke a fegyelmi eljárás lefolytatásával megbízza a TSB vagy az illetékes társadalmi sportszövetség valamelyik tagját, a TSB dolgozóját, vagy az ezekből alakított bizottságot, a fegyelmi határozatot azonban ilyen esetben az OTSB elnöke hozza.

Az OTSB hatáskörébe utalt fegyelmi ügyekben az OTSB elnöke dönt.

Az OTSB elnöke a döntés jogát átruházhatja az OTSB elnökhelyettesére, vagy más dolgozójára. Az OTSB elnöke, vagy a döntésre jogosult személy a fegyelmi eljárás lefolytatásával megbízza a TSB valamelyik dolgozóját. Országos Társadalmi Sportszövetség tagját vagy ezekből alakított bizottságot, a fegyelmi határozatokat azután ilyen esetben is az OTSB elnöke, vagy az általa döntésre felhatalmazott személy hozza.

A TSB és az OTSB előtti fegyelmi eljárásra — amennyiben a szabályzatból más nem következik — értelemszerűen a társadalmi sportszövetség fegyelmi bizottsága előtti eljárásra előírt szabályok az irányadók.

Fellebbezés

17. A fegyelmi határozatot a fegyelmi eljárás alá vont sportoló megfellebbezheti, ha a fegyelmi határozat terhére fegyelmi cselekményt állapított meg.

A 9. (2) bekezdésének eseteiben a sportegyesület (sportkör) is fellebbezéssel élhet.

Nincs helye fellebbezésnek:

a) szóbeli feddés, vagy írásbeli dorgálást tartalmazó határozat ellen;

b) az Országos Társadalmi Sportszövetség fegyelmi bizottságának és az OTSB-nek határozata ellen;

c) másodfokú fegyelmi határozat ellen.

18. A fellebbezést a határozat kihirdetése esetén nyomban, egyébként a kézbesítéstől számított 3 napon belül annál a szervnél kell bejelenteni, amely a határozatot hozta.

A fellebbezés a sporttevékenységtől való eltiltást kimondó határozat foganatbavételét nem gátolja.

19. Fellebbezés esetén a fegyelmi bizottság az összes iratokat haladéktalanul megküldi az illetékes TSB-nek, amely azokat a felettes TSB (OTSB) útján juttatja el a fellebbezés elbírálására illetékes társadalmi sportszövetség fegyelmi bizottságához. Az illetékes TSB a fegyelmi bizottság határozata tekintetében a felterjesztéssel egyidejűleg véleményt nyilváníthat.

A TSB elnöke a fellebbezéssel megtámadott fegyelmi határozatát a felettes TSB-hez (OTSB-hez) terjeszti fel.

20. Városi és járási társadalmi sportszövetség fegyelmi bizottságának határozata elleni fellebbezést a megyei; a budapesti kerületi társadalmi sportszövetség fegyelmi bizottságának határozata elleni fellebbezést a budapesti városi, a megyei és budapesti városi társadalmi sportszövetség fegyelmi bizottságának határozata elleni fellebbezését az Országos Társadalmi Sportszövetség fegyelmi bizottsága bírálja el.

A másodfokú határozatot — ha az társadalmi sportfellebbezés — a felettes TSB (OTSB) elnöke bírálja el.

21. A fellebbezés elbírálására illetékes szerv (20.) rendszerint az iratok alapján dönt. Határozatában az elsőfokú határozatot helybenhagyhatja, megváltoztathatja, vagy megsemmisítheti; utóbbi esetben az elsőfokú fegyelmi szervet új eljárás lefolytatására utasítja, de az új eljárást maga is lefolytathatja.

A másodfokú határozat — ha azt társadalmi sportszövetség fegyelmi bizottsága hozta — megerősítés végett be kell mutatni annak a TSB-nek (OTSB-nek), amely mellett a társadalmi sportszövetség működik. A felettes TSB (OTSB) az általa hozott, illetőleg megerősített másodfokú határozatot az elsőfokú fegyelmi szervnek — társadalmi sportszövetség fegyelmi bizottságának az illetékes TSB útján — küldi vissza. A fegyelmi eljárás alá vont sportolót az elsőfokú fegyelmi szerv értesíti a másodfokú határozatról.

Az OTSB felülvizsgálati jogköre

22. Az OTSB elnöke bármely szerv fegyelmi határozatát felülvizsgálhatja és a felülvizsgálat eredményéhez képest azt megváltoztathatja, vagy új eljárás elrendelésével kapcsolatban megsemmisítheti.

Fegyelmi határozatok foganatosítása

23. A jogerős fegyelmi határozatot közölni kell mindazokkal a szervekkel, amelyek a fegyelmi határozat foganatosítása tekintetében közreműködni kötelesek, így a sportolók sportegyesületével is.

A sportegyesület (sportkör) köteles a fegyelmi határozatnak érvényt szerezni (pl. a fegyelmi határozat rendelkezése alapján köteles a sportolót a tagok sorából kizárni, tisztségétől megfosztani, mérkőzésre, versenyre nem nevezhet be stb.).

Fegyelmi határozatok nyilvántartása

A TSB nyilvántartja a TSB elnöke és a TSB mellett működő társadalmi sportszövetségek fegyelmi bizottságainak határozatait. Az országos társadalmi sportszövetségek fegyelmi bizottságainak és az OTSB elnökének fegyelmi határozatait az OTSB tartja nyilván.

A társadalmi sportszövetségek fegyelmi bizottságai a fenti nyilvántartás eszközölhetése céljából az általuk hozott összes jogerős fegyelmi határozatokat kötelesek az illetékes TSB-vel (OTSB-vel) közölni.

Rehabilitáció

Ha a sportoló egy év alatt újabb fegyelmi cselekményt nem követ el, az elsőfokú határozatot hozó fegyelmi szervnél kérheti a fegyelmi határozat végrehajtásának megszüntetését.

A kérelem tárgyában, ha az elsőfokú határozatot városi, járási, vagy budapesti városi kerületi társadalmi sportszövetség fegyelmi bizottsága hozta — a fegyelmi bizottság, valamint az illetékes TSB javaslatainak alapján — a megyei, illetőleg a budapesti városi TSB elnöke dönt akkor is, ha az elsőfokú fegyelmi határozatot a járási, városi, vagy a budapesti városi kerületi TSB elnöke hozta.

Ha az elsőfokú fegyelmi határozatot megyei, budapesti, városi, vagy az Országos Társadalmi Sportszövetség fegyelmi bizottsága hozta a kérelem tárgyában — a fegyelmi bizottság és az illetékes TSB javaslatai alapján az OTSB elnöke dönt. Az OTSB elnöke dönt akkor is, ha a fegyelmi határozatot elsőfokon a megyei, budapesti városi TSB, vagy az OTSB elnöke hozta.

A sportoló kimagasló sportteljesítményei vagy egyéb érdemei alapján az OTSB elnöke a fegyelmi határozat hátrányos következményeit egy év eltelte előtt is megszüntetheti és a fegyelmi büntetés további végrehajtásától eltekinthet.

Elévülés

A fegyelmi cselekmény 30 nap alatt évül el attól az időponttól számítva, amikor annak tárgyában az illetékes társadalmi sportszövetséghez, vagy az illetékes TSB-hez (OTSB-hez) bejelentés érkezik. E határidőn belül a fegyelmi eljárást meg kell indítani. A fegyelmi cselekmény elkövetésétől számított egy év eltelte után — függetlenül a bejelentés időpontjától — fegyelmi eljárás nem indítható a 7. szabály első és második pontjaiban foglalt esetek kivételével.

Játékvezető, versenybíró jogköre

¶ A fegyelmi szabályzat nem érinti a játékvezetőnek és a versenybírónak (versenybírósnak) a mérkőzés vagy verseny levezetésével kapcsolatos hatáskörét. Erre vonatkozólag a további rendelkezésig a jelenleg érvényben levő szabályok az irányadók.

Alapfokú

1. A verseny döntő célja	A lépték és a jelkulcs (síkjrajz) megismertetése
2. A versenyszámok	Csak nappali
3. A verseny tartama, távja	3 $\frac{1}{2}$ óra
4. A versenyen előírt térkép, illetve vázlat : a) fajtája b) léptéke c) domborzat ábr.	Csak térkép Ált. használt (25—50.000) Szintvonalas
5. A versenyen előírt iránytű, illetve tájoló	Csak iránytű
6. A versenyek alkalmával utasításokban közölt pont és állomás meghatározásmódja	Berajzolt útvonal és állomások fő- és mellékirányokkal és távolságokkal megadva
7. Állomások elhelyezése	Csak úton, térképen jelzett tereptárgynál vagy terepponton
8. Elmélet : a) politikai ism. b) termj. ism.	Alapf. tömegszem. anyag Alapf. térképolv. tanf. anyag
9. MHK a versenyen	Gyorsított menet, illetve a kötelező próbák valamelyike
10. Felszerelés vitele	Nincs előírva

SENYEK KÖVETELMÉNYEI

Középfokú	Felsőfokú
A domborzat, tájoló megismertetése	Vázlatkészítés, a műszerek haszn. elsajátítása
Éjjel-nappali is	Kombinált, többrészes
éjjel 3 ó., nappal 4 ó., éjjel-nappal 5.½ ó.,	4 ó., 5 ó. 7½ ó. kombinált versenyenél túl- léphető (TSB előzetes eng.)
Térkép v. szintvon. vázl. 75.000 is Szintvonalas	Térkép v. önállóan raj- zolt vázlat Ált. haszn. eltérő is Csíkozásos is
Csak 6400 vonásos DK-i rendszerű	Fokos és vonásos, bár- milyen rendszerű
Bpesti rendszerrel és íránymetszésekkel is	Greenwichi és ferrói meg- adással is
Térk. nem jelz. terep- tárgynál v. terepponton is, de a szövegben megnevezendő	A térk. bármely pontján megadható minden uta- lás nélkül
Alapf. pol. isk. anyag Középf. térképolv. anyag	Alapfokú pol. isk. a. Felsőf. térképolv. anyag
MHK I. szintjei képezik a pontozás alapját	MHK II. szintjei képezik a pontozás alapját
Elő van írva	Súly lehet előírva

TÉLI TERMÉSZETJÁRÓ VERSENYEK PONTOZÁSA

Győztes ideje	Osztó		Győztes ideje	Osztó		Győztes ideje	Osztó		Győztes ideje	Osztó		Győztes ideje	Osztó		Győztes ideje	Osztó	
	1	2		1	2		1	2		1	2		1	2		1	2
8'	3,0	29'	6,5	10,0	1,11'	13,5	1,32'	17,0	1,53'	20,5							
11'	3,5	32'	7,0	10,5	1,14'	14,0	1,35'	17,5	1,56'	21,0							
14'	4,0	35'	7,5	11,0	1,17'	14,5	1,38'	18,0	1,59'	21,5							
17'	4,5	38'	8,0	11,5	1,20'	15,0	1,41'	18,5	2,02'	22,0							
20'	5,0	41'	8,5	12,0	1,23'	15,5	1,44'	19,0	2,05'	22,5							
23'	5,5	44'	9,0	12,5	1,26'	16,0	1,47'	19,5	2,08'	23,0							
26'	6,0	47'	9,5	13,0	1,29'	16,5	1,50'	20,0	2,11'	23,5							

Példa a számításra:

1. Győztes ideje ..... 1 óra 16 perc 30 mp = 4590 mp = 0 pont
 2. Következő ideje ..... 1 óra 17 perc 20 mp = 4640 mp

3. Következő ideje ..... 1 óra 20 perc 10 mp = 4810 mp
 50 mp : 14,5 = 3,45 pont
 220 mp : 14,5 = 15,17 pont

Más példa:

1. Győztes ideje ..... 29 perc 20 mp = 1760 mp = 0 pont
 2. Következő ideje ..... 30 perc 40 mp = 1840 mp

- 80 mp : 6,5 = 12,31 pont

3. sz. (minta)

MENET- KARTON		RAJTSZÁM : -----		NÉV : (sportkör)							
Állomás száma	Érk. ideje	Ind. ideje	Ellenőrző- pontok	Aláírás	Szintidő	Tényl. idő	Eltérés ±	Kategória	Hibapont	Egyéb hibapont	Összes hibapont

4. sz. (minta)

RAJTSZÁM : ..... SPORTKÖR NEVE :		
Versenyzők neve	Sportköri ig. száma	Minősítési ig. rajteng. száma
Csapatvezető :		
Csapatvezető h.:		
Csapattagok :		

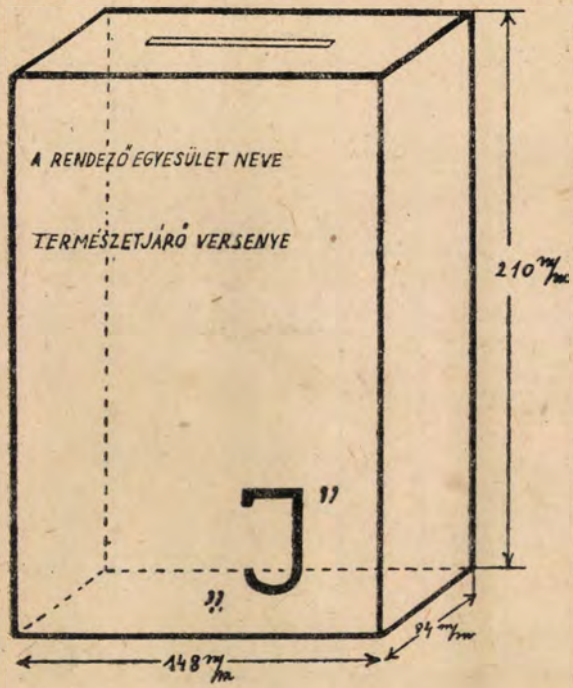

A
RENDEZŐ SPORTKÖR NEVE:
TERMÉSZETJÁRÓ VERSENYE

ALLOMÁS- KARTON		Allomás száma:		Pályabíró:		Időmérőbíró:		Pontozóbíró:		Táv: .. m. perc		Szint: .. m. perc		Szintidő		összesen: .. perc		Ellen- őrző ládák:		Ponto- zási képlet		Kategória	
Rajtszám	Beérk. száma	Sportkör neve	Érk. ideje	Ind. ideje	Leadott ell. ládák	Aláírás	Előző áll. ind.	Érk. ideje	Szintidő	Tényl. idő	Eltérés ±	Idő	Ell. láda	Egyéb	Össz.	Megj.	Hibapontok						
1																							
2																							
3																							
19																							
20																							
21																							

7. sz. (minta)

Állomás				
Távolság m-ben				
Emelkedés m-ben				
Menetidő				
Rajt- szám	Csapatnév			
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				

Kelt, -----

-----
versenybíróság elnöke

TARTALOMJEGYZÉK

1. szabály : A természetjáró versenyek fogalma ..	3
<i>A versenyek felosztása</i>	3
2. szabály : A versenyek neme	3
3. szabály : A versenyek jellege	3
4. szabály : A versenyek rendszere	3
5. szabály : A versenyek fajtái	4
6. szabály : Versenyágak és versenyszámok	6
<i>A versenyek részvevői</i>	6
7. szabály : Korcsoportok	6
8. szabály : A versenyzők minősítése	7
9. szabály : A versenyzők jogai és kötelességei ..	12
10. szabály : A versenybírótság	15
11. szabály : A versenybírótság elnöke	15
12. szabály : A versenybírótság elnökének helyettese	17
13. szabály : A versenybírótság titkára	18
14. szabály : Az indítóbíró	18
15. szabály : Az időmérőbíró	18
16. szabály : A pontozóbíró	19
17. szabály : A pályabíró	19
18. szabály : A szakaszbíró	19
19. szabály : A célbíró	20
20. szabály : A tájékoztatóbíró	20
21. szabály : A versenyorvos és a kiegészítő egészség- ügyi személyzet	20
22. szabály : Az ellenőrzőbíró	20
<i>A versenyek előkészítése</i>	22
23. szabály : A versenyek megtervezése	22
24. szabály : A versenykiírás	23
25. szabály : A sorsolás	24
<i>A versenyek lefolyása</i>	24
26. szabály : Megnyitás	24
27. szabály : Az indítás és a cél helye	25
28. szabály : Az elindítható versenyzők száma	25

29. szabály : Az indítás ideje	26
30. szabály : A versenyek menetideje	26
31. szabály : A menetidő kiszámítása	27
32. szabály : A cél helyének közlése	27
33. szabály : Ellenőrző állomások	28
34. szabály : A feladatok közlésének módja	31
35. szabály : Felszerelés	33
36. szabály : Étkezési idő.....	33
<i>Eredményszámítások</i>	34
37. szabály : A versenyek pontozása	34
38. szabály : Az előírt menetidő betartásának pontozása	34
39. szabály : Az útvonal betartásának pontozása ..	36
40. szabály : Gyakorlati feladatok pontozása	37
41. szabály : Elméleti feladatok pontozása	38
42. szabály : Az előírt felszerelés hiányának pontozása	40
43. szabály : Az értékelés módja	40
<i>Versenyek a természetjárás különböző ágaiban</i>	41
44. szabály : Versenyrendezés a különböző versenyágakban	41
45. szabály : Téli természetjáró versenyek	41
46. szabály : A sífutás szabályai téli versenyeken..	43
47. szabály : Felszerelés téli versenyeken.....	44
48. szabály : Az értékelés módja téli versenyeken..	44
49. szabály : Vizi természetjáró versenyek	46
50. szabály : Az értékelés módja víziversenyeken	47
51. szabály : Portyaterves versenyek.....	49
52. szabály : Portyaterves versenyek értékelése	50
<i>Sportköri tag versenyzése, átlépések</i>	50
53. szabály : Szakosztályi tagság, rajtengedély	50
54. szabály : A sportolók átlépése	51
55. szabály : Óvások	54
56. szabály : Segélynyújtás baleset esetén	55
57. szabály : Fegyelmi szabályok	56
<i>Függelék</i>	
Táblázatok és minták	64

